

Mestna občina Celje

Mladi za Celje

ODNOS MLADOSTNIKOV DO NENAČRTOVANE NOSEČNOSTI IN SPLAVA V ČASU ŠOLANJA

Raziskovalna naloga

Sociologija

AVTORICI:

Lara Krajnc, 3. c

Brina Bastič, 3. c

MENTORICA:

Nina Trojner, prof.

LEKTORICA:

Klara Pavšer Stropnik, prof.

Celje, 2018

ZAHVALA

Zahvaljujema se vsem, ki so nama pomagali in s tem omogočili nastanek raziskovalne naloge. To so predvsem vsi, ki so sodelovali v najini anketi, dijaki I. gimnazije v Celju in Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije. Velika zahvala tudi intervjuvankama, gospe Ireni Sojč diplomirani med. sestri s specialnimi znanji, in mladi mami, ki sta z nama delili svoje izkušnje. Pomagali sta nama bolje razumeti, kako se je s problematiko nosečnosti med šolanjem spopadati v resničnem življenju, česar nama tako dobro ne bi moglo približati nobeno znanstveno gradivo.

Pri raziskovanju naju je usmerjala mentorica Nina Trojner. Radi bi se ji iskreno zahvalili, saj nama ni dajala samo nasvetov, ampak naju je v celotnem postopku nastajanja raziskovalne naloge spodbujala in podpirala.

Zahvaljujema se tudi Klari Pavšer Stropnik, prof., za jezikovni pregled najine raziskovalne naloge.

Hvala tudi vodstvu najine šole, I. gimnazije v Celju, ki nama je zagotovilo dobre pogoje za raziskovalno delo.

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva raziskovali odnos srednješolcev strokovne srednje šole in gimnazije do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja. Zanimalo naju je, ali je v času šolanja veliko nenačrtovanih nosečnosti, kako takšno nosečnost srednješolci dojemajo in kako bi ravnali, če bi se zgodila njim. Želeli sva izvedeti, ali se odnos srednješolcev do te problematike razlikuje glede na spol, smer izobraževanja in kraj bivanja. Zanimal naju je tudi pogled deklet, ki so izkusila, kako je zanositi v času šolanja. S pregledovanjem različne literature in izvajanjem ankete in intervjujev sva ugotovili, da obravnavanje nosečnosti in splava v času šolanja ni toliko povezano s spolom, smerjo izobraževanja in krajem bivanja. Bolj je odvisno od posameznika. Nekateri dekleta obsojajo, drugi z njimi sočustvujejo, tretji jim stojijo ob strani.

KLJUČNE BESEDE: nenačrtovana nosečnost, splav, mladostniki, kontracepcija

KAZALO

ZAHVALA.....	1
POVZETEK.....	1
KAZALO.....	2
KAZALO GRAFOV.....	4
1 UVOD.....	5
1.1 OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	5
1.2 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE.....	5
1.3 HIPOTEZE.....	5
1.4 METODOLOGIJA DELA.....	5
2 TEORETIČNI DEL.....	7
2.1 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV.....	7
2.1.1 SPLAV.....	7
2.1.2 KONTRACEPCIJA.....	7
2.2 PRAVICA ŽENSKE DO UMETNE PREKINITVE NOSEČNOSTI.....	7
2.2.1 RAZLOGI ZA IN PROTI SPLAVU.....	7
2.2.2 ODNOS DO SPLAVA V SVETU.....	9
2.2.3 PRAVNA UREDITEV V SLOVENIJI.....	9
2.3 VPLIV SPLAVA NA ŽIVLJENJE ŽENSKE.....	10
2.3.1 VPLIV SPLAVA NA FIZIČNO ZDRAVJE.....	10
2.3.2 VPLIV SPLAVA NA PSIHIČNO ZDRAVJE.....	11
2.4 ODNOS DRUŽBE.....	11
2.4.1 MLADOSTNIŠKA NOSEČNOST KOT DRUŽBENI PROBLEM.....	12
2.5 STALIŠČA VERSKIH SKUPNOSTI.....	13
2.5.1 RIMOKATOLIŠKA CERKEV.....	13
2.5.2 EVANGELIČANSKA CERKEV.....	13
2.5.3 ISLAMSKA VERSKA SKUPNOST.....	13
2.5.4 SRBSKA PRAVOSLAVNA CERKEV.....	13
3 EMPIRIČNI DEL.....	14
3.1 ANKETA.....	14
3.1.1 OPIS VZORCA RAZISKAVE.....	14
3.1.2 OPIS MERSKIH INSTRUMENTOV.....	14

3.1.3	OPIS POSTOPKA ZBIRANJA PODATKOV	14
3.1.4	ANALIZA REZULTATOV.....	15
3.2	INTERVJU	27
3.2.1	INTERVJU Z DIPL. MED. SESTRO S SPECIALNIMI ZNANJI IRENO SOJČ	27
3.2.2	INTERVJU Z MLADO MAMO	31
4	RAZPRAVA	33
5	ZAKLJUČEK.....	38
6	VIRI IN LITERATURA	40
7	PRILOGE.....	41
7.1	ANKETA.....	41
7.2	VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPL. MED. SESTRO S SPECIALNIMI ZNANJI IRENO SOJČ	43
7.3	VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z MLADO MAMO	43

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori vseh anketirancev)	15
Graf 2: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije).....	15
Graf 3: Ali poznaš dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev I. gimnazije v Celju) ...	16
Graf 4: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev, ki živijo na podeželju).....	17
Graf 5: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev, ki živijo v mestu).....	17
Graf 6: Če si odgovoril/-a z da, kako je oseba v tem položaju ravnala? (odgovori vseh anketirancev)	18
Graf 7: Kdo ji je pri tem stal ob strani? (odgovori vseh anketirancev).....	18
Graf 8: Kakšna, meniš, bi bila tvoja prva reakcija v takšnem položaju? (odgovori vseh anketirancev)	19
Graf 9: Kako bi po premisleku ravnal/-a v takšnem položaju? (odgovori vseh anketirancev).....	19
Graf 10: Kako bi po premisleku ravnala v takšnem položaju? (odgovori anketirank).....	20
Graf 11: Kako bi po premisleku ravnal v takšnem položaju? (odgovori anketirancev).....	20
Graf 12: Če bi se po premisleku odločil/-a, da otroka obdržiš: zakaj bi se tako odločil/-a? (odgovori vseh anketirancev)	21
Graf 13: Če bi se po premisleku odločil/-a za splav: zakaj bi se tako odločil/-a? (odgovori vseh anketirancev).....	21
Graf 14: Nenačrtovana nosečnost je nepremišljeno dejanje (odgovori vseh anketirancev)	22
Graf 15: Nenačrtovana nosečnost je neodgovorno dejanje (odgovori vseh anketirancev).....	22
Graf 16: Srednješolska leta niso pravi čas za nosečnost (odgovori vseh anketirancev)	23
Graf 17: Splav ni moralno dejanje (odgovori vseh anketirancev)	23
Graf 18: Četudi gre za nenačrtovano nosečnost v času šolanja, je to lahko vseeno nekaj lepega (odgovori vseh anketirancev).....	24
Graf 19: Ali si že vzela jutranjo tabletko?(odgovori anketirank)	24
Graf 20: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori vseh anketirancev).....	25
Graf 21: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije).....	25
Graf 22: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori dijakov I. gimnazije v Celju).....	26
Graf 23: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori anketirancev, ki živijo na podeželju)	26
Graf 24: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori anketirancev, ki živijo v mestu)	27

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Mladostniki so pomemben del družbe, saj so njena prihodnost, kar pomeni, da je pomembno tudi njihovo mnenje. Družba se spreminja, a vseeno ostajajo zadržki in predsodki na različnih področjih. Naju je pritegnil problem nosečnosti v zgodnjih letih. Tema naju je zanimala, ker sva tudi sami v letih, ko bi se lahko znašli v takšnem položaju. O pogojih za nosečnost, izkušnjah in vsem nisva vedeli veliko, zato sva se odločili, da bova to raziskali. Zanimalo naju je, kakšen odnos imajo srednješolci do zanositve v času šolanja, torej med njihovimi vrstniki. Zanimalo naju je tudi, kako bi se odzvali, če bi se sami znašli v takšnem položaju in na podlagi česa bi sprejemali odločitve, ki neposredno vplivajo na njihovo prihodnost.

Nekatere institucije so še danes proti splavu, ne zavedajo pa se, kako vplivajo na mladostnike. V najinem raziskovanju sva se velikokrat srečali tudi s članki in mnenji, da je splav nekaj najbolj grozljivega in nehumanega, kar lahko ženska stori. Veliko je neodobravanja, seveda pa so tudi pozitivna mnenja ljudi in ustanov, ki skušajo ženske podpreti in izobraziti. Pomembno je, da imajo mladostniki pravilne in potrebne podatke o stvareh, ki lahko njihovo prihodnost za vedno spremenijo.

1.2 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Zanimalo naju je, ali dijaki sploh poznajo kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja, kako se je to dekle odločilo in kdo ji je pri tem stal ob strani. Želeli sva ugotoviti, kakšen odnos imajo mladostniki do nepričakovane nosečnosti in umetne prekinitve nosečnosti v času šolanja ter kako različni dejavniki vplivajo na odločitev mladostnikov v primeru nepričakovane nosečnosti.

1.3 HIPOTEZE

Pred začetkom raziskovanja sva postavili tri hipoteze, ki sva jih z uporabo različnih raziskovalnih metod skušali potrditi oz. ovreči:

- 1. hipoteza:** Večina anketirancev ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja.
- 2. hipoteza:** Večina anketirancev meni, da je nenačrtovana nosečnost nepremišljeno dejanje.
- 3. hipoteza:** Večina anketirancev bi se odločila za prekinitve nosečnosti, vendar bi na prekinitve vplival predvsem spol anketiranca (predvidevava, da bi se za prekinitve nosečnosti odločilo več oseb moškega spola).

1.4 METODOLOGIJA DELA

Za raziskovalno nalogo sva uporabili naslednje metode:

- delo z viri in literaturo,
- anketiranje in analizo anketnega vprašanja,
- intervju,
- statistično obdelavo in interpretacijo podatkov.

Pred anketiranjem in intervjuji sva uporabili metodo dela z viri in literaturo. Prebirali sva različne sekundarne vire: knjige, strokovne in nestrokovne članke, revije, raziskovalne in diplomske naloge s podobno tematiko in pregledali zakonodajo. Knjižne vire sva poiskali s pomočjo sistema COBISS v Osrednji knjižnici Celje in Knjižnici Velenje. Ena izmed knjig, na katero sva se oprli v teoretičnem delu,

je bila izdana leta 1991. Na spletu sva preverili, ali podatki iz te knjige veljajo še danes in večina jih. Odločili sva se, da kot vir v teoretičnem delu navajava knjigo starejšega datuma, saj so avtorji strokovnjaki. Kar nekaj informacij sva iskali tudi preko spleta. Tako sva pridobili potrebno teoretično znanje, da sva lahko nadaljevali z empiričnim delom.

Uporabili sva metodo spraševanja, anketo in intervju. Za pridobivanje številčnih podatkov sva sestavili anketo. Razdelili sva jo dijakom I. gimnazije v Celju in Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije, medijska smer. Anketa je bila anonimna. Uporabili sva zaprt in odprt tip vprašanj ter petstopenjsko lestvico (5 – se popolnoma strinjam, 1 – se sploh ne strinjam). Vprašanja so se nanašala na splav, rojstvo in kontracepcijo. Zaprti tip vprašanj je lažje razvrščati in izračunavati. Odprti tip pa nudi anketirancem možnost, da se izrazijo s svojimi besedami, in nama, da spoznava, kako razmišljajo mladi, ko se ne morejo zanašati na že podane odgovore. Prednost metode anketiranja je velik nabor podatkov, slabost pa je, da nekateri anket niso jemali resno in niso izpolnili vseh potrebnih podatkov (spol, starost, šola in kraj odraščanja). Nekateri so pisali tudi neprimerne, včasih celo žaljive odgovore. Takšnih anket nisva mogli uporabiti, a meniva, da niso vplivale na rezultate.

Poleg mnenja mladostnic in mladostnikov naju je zanimalo tudi stališče mlade mame in pa strokovnjakinje, ki je zaposlena v Splošni bolnišnici Celje na oddelku za ginekologijo in porod. Mlado mamo sva intervjuvali po elektronski pošti, intervju je anonimen. Strokovnjakinjo, Ireno Sojč sva intervjuvali 8.3.2018 v prostorih Splošne bolnišnice Celje. Intervjuja, ki sva ju izvedli, sta bila standardizirana, saj sva na podlagi v naprej pripravljenega vprašalnika vprašanja le prebrali, ter si zapisali odgovore. Takšen tip intervjuja omogoča hitrejše napredovanje, poleg tega pa sva lahko bili ves čas osredotočeni na glavno temo. Vpliv izpraševalca je bil manj oseben, pridobili pa sva širše mnenje intervjuvancev.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV

2.1.1 SPLAV

Splav, strokovno abortus, pomeni prekinitev nosečnosti, posledica katerega je smrt zarodka. Splav lahko povzročijo nepravilnosti pri razvoju zarodka ali njegova smrt. V tem primeru govorimo o spontanem splavu. Poznamo tudi umetni splav, ki ga izvajajo v medicini iz terapevtskih razlogov ali na podlagi odločitve nosečnice. Obstaja več načinov umetne prekinitve nosečnosti. To so kirurški, z zdravili, sprožitev popadkov s solno raztopino in mali carski rez, ki pa se opravlja zelo redko (Wikipedija, b. d.).

Kirurški splav se v prvih tednih nosečnosti lahko opravi brez anestezije; tak poseg se imenuje endometrijska aspiracija. Vakuumska aspiracija s kontrolno kiretažo pa se imenuje splav. Ta poteka pod splošno ali lokalno anestezijo v kasnejših tednih nosečnosti. Kirurški način prekinitve nosečnosti je priporočljiv predvsem za ženske, ki so že rodile, in doječe matere (NOVUS, b. d.). Splav z zdravili oz. medikamentozni splav se opravi v zgodnjem obdobju nosečnosti s kombinacijo abortivnih tabletk. Metoda je uspešna v 95 odstotkih vseh primerov. Kritična je za ženske, ki imajo alergije na zdravila, astmo, težave s srcem, jetri, ledvicami ali krvjo. V takšnih primerih je bolje opraviti kirurški splav (Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo Postojna, b. d.).

2.1.2 KONTRACEPCIJA

Kontraccija, imenovana tudi načrtovanje rojstev, načrtovanje družine, preprečevanje zanositve in nadzor rojstev, je vsaka metoda za preprečevanje ali zmanjšanje verjetnosti zanositve kljub spolnim odnosom. Glavna razlika med kontraccijo in umetno prekinitvijo nosečnosti je, da kontraccija skuša preprečiti, da bi do zanositve prišlo, medtem ko splav prekine nosečnost, ki se je že začela (Wikipedija, b. d.).

Poznamo več vrst kontraccije. Hormonsko, maternični vložek, barierno, naravne metode, prekinjen odnos, laktacijsko amenorejo in novejšje metode (Južnič Sotlar, 2006).

2.2 PRAVICA ŽENSKÉ DO UMETNE PREKINITVE NOSEČNOSTI

Ljudje imajo različen pogled na umetno prekinitev nosečnosti. Nekateri se s splavom strinjajo in menijo, da je to odločitev ženske, drugi mu strogo nasprotujejo. Želeli sva prikazati razloge obeh strani za njihovo dojetanje problema. V nadaljevanju sva opisali, kako države po vsem svetu splav obravnavajo, osredotočili pa sva se predvsem na pravno plat splava v Sloveniji.

2.2.1 RAZLOGI ZA IN PROTI SPLAVU

Tisti, ki so za splav, menijo, da je to lastna odločitev posameznika. V povezavi z mladostnicami pa izpostavljajo predvsem naslednje.

- Mladostnice so v času šolanja obremenjene s šolo in drugimi obveznostmi. Tako bi morale po rojstvu otroka šolo dati na stran in se posvetiti predvsem materinstvu.
- Mlade nosečnice se velikokrat srečujejo z neodbravanjem družine, otrokovega očeta in drugih, podpora drugih pa je v teh letih še posebej pomembna. Večina mladostnic namreč ni finančno in psihično dovolj samostojna za vzgojo otroka.

- Mnogi filozofi so menili, da je nerojen otrok del materinega telesa prav tako, kot je del telesa npr. roka, noga ... Zato je splav materina svobodna odločitev, v skladu z načelom, da lahko posameznik svobodno naredi vse, kar ne poškoduje drugih ali vpliva na javno blaginjo (Alcorn, 2012).
- Pri hujših nepravilnostih zarodka veliko zdravnikov priporoča splav, saj je možnost za preživetje otroka po rojstvu minimalna. V primerih, ko bi se otrok rodil umsko ali fizično prizadet, številni ljudje podpirajo splav. Če bi se otrok rodil invaliden, bi bilo njegovo življenje težko, zahtevna pa bi bila tudi skrb zanj (prav tam).
- Mladostnice so v družbi v slabem položaju, saj je za mnoge že dejstvo, da je mlado dekle zanosilo, in to zunajzakonsko, sporno. Okolje torej, namesto da bi mladi ženski nudilo podporo v že tako težkem položaju, dekleta še dodatno obremeni (prav tam). Med nosečnostjo lahko pride do zdravstvenih zapletov, ki ogrožajo življenje matere in otroka. V teh primerih je splav mnogokrat edina rešitev. V nasprotnem primeru bi lahko umrla oba, mati in otrok, tako pa je rešeno vsaj eno življenje (prav tam).
- Feministke splav utemeljujejo kot sredstvo spolne svobode in ga povezujejo z legitimnimi ženskimi pravicami (prav tam).

Nasprotniki splava menijo, da je zarodek živo bitje in izpostavljajo naslednje značilnosti:

- Oplojeno jajčece vsebuje dovolj genetskih informacij za rast in razvoj skozi celotno življenje. Rast in razvoj sta dokaz, da je bitje živo. Celice pa se začnejo deliti in množiti že ob spočetju, torej govorimo o živem bitju. V ženski se razvija novo življenje, že preden se zave, da je noseča. Splav tako že v začetnih fazah prekine človeško življenje. K temu spadajo tudi jutranje in druge abortivne tabletki (prav tam).
- Velikost in stopnja razvoja ne določata, kdo je človeško bitje in kdo ne. Če bi bilo dojetje takšno, bi tudi visok človek imel več pravic kot tisti, ki je visok le en meter. Tudi status človeka, pogojen s trenutnimi zmožnostmi, naj ne bi določal, kdo je človek. Starost, velikost, IQ ali stopnja razvoja so samo razlike v stopnjah, ne v vrsti (prav tam).
- Znanstveniki so omenjeno teorijo filozofov zanikali. En del telesa ima namreč enako gensko kodo kot drugi deli. Otrokov genski zapis pa se znatno razlikuje od materinega. To lahko vidimo že po preprostih, vsakdanjih znakih, kot so spol, barva oči in las, višina itd. Poleg omenjenega lahko otrok umre, mati pa preživi, ali obratno (prav tam).
- Prepričanja številnih ljudi so, da splav ni moralna rešitev. Z umetno prekinitvijo nosečnosti namreč otroku odvzamemo pravico do življenja. Ljudje zato matere, ki namenoma splavijo, pogosto obsojajo, ne da bi poznali njihove razloge (prav tam).
- Alcorn v svojem delu Zakaj izbrati življenje poudarja posledice, ki jih splav prinese. Predvsem krivdo, s katero mora mladostnica živeti. Dejanja nikakor ne podpira, saj meni, da je sebično. Spodbujalo naj bi stališče: »Moje udobje in sreča sta prva – tudi če sem ravnodušen do pravic nedolžne osebe, hočem svoje.« Pravi, da ravno to stališče postopoma raztrga moralno strukturo družbe (Alcorn, 2012: 60–61).
- Splav navaja moške na neodgovornost, saj jim, če ženska z njimi zanosi, daje možnost, da se namesto za oskrbo otroka in žene tej obveznosti preprosto odpovejo (prav tam).

2.2.2 ODNOS DO SPLAVA V SVETU

Po svetu so znane tri osnovne rešitve v primeru splava:

- umetna prekinitvev nosečnosti je prepovedana (Brazilija, Iran, Sudan, Egipt ...),
- umetna prekinitvev nosečnosti je prepovedana, razen če so podani določeni razlogi, indikacije (zdravstvena indikacija: nosečnost in porod ogrožata življenje ali fizično oz. psihično zdravje nosečnice, evgenična indikacija: otrok se bi rodil s težkimi prirojenimi napakami, pravna oz. moralno-etnična indikacija: nosečnost je v zvezi s kaznivim dejanjem ...), (Poljska, Argentina, Pakistan ...),
- umetna prekinitvev nosečnosti šteje kot sredstvo za uravnavanje rojstev. V teh državah zadostuje zahteva ženske do umetne prekinitve nosečnosti in niso potrebne indikacije (Nemčija, Francija, Slovenija, Avstrija Kanada, Norveška ...) (Zupančič v Dolar Bahovec, 1991; Center for Reproductive Rights b. d.).

2.2.3 PRAVNA UREDITEV V SLOVENIJI

Pravna ureditev umetne prekinitve nosečnosti v Republiki Sloveniji je liberalno pravno urejena, ženska namreč ima pravico do umetne prekinitve nosečnosti, s katero se uravnava število rojstev v Republiki Sloveniji (Pisnik, 2012).

55. člen Ustave Republike Slovenije (1991) o svobodnem odločanju o rojstvih otrok navaja, da je to svobodno in da država zagotavlja možnosti za uresničevanje tega in ustvarja razmere, ki ženskam omogočajo, da se odločijo o rojstvu svojih otrok.

Umetna prekinitvev nosečnosti v Republiki Sloveniji je dovoljena od leta 1977 na zahtevo nosečnice do 10. tedna nosečnosti, kasneje pa potrebuje soglasje komisije (Pisnik, 2012).

Pogoji in omejitve za uresničevanje pravice do umetne prekinitve nosečnosti

Ženska lahko po zakonu uveljavi, da se ji opravi umetna prekinitvev nosečnosti ob pogoju, da je razsodna. To pomeni, da mora biti za takšno odločitev potreben razum in razsodnost, saj drugače to ni svobodna volja. Če nosečnica tega ni sposobna, zastopniki oz. skrbniki tega ne morejo narediti namesto nje. Če starši ali skrbniki zahtevajo umetno prekinitvev nosečnosti za svojo nerazsodno hčer ali varovanko, kar jim zakon omogoča, s tem postanejo odgovorni za življenje in zdravje svoje hčere ali varovanke. Njene odločitve pa s tem ne nadomeščajo (Zupančič v Dolar Bahovec, 1991).

Torej slovenski starši ne morejo zahtevati, da se opravi umetna prekinitvev nosečnosti pri njihovi mladoletni, a razsodni hčeri. Ne morejo pa tudi preprečiti, da se umetna prekinitvev na njeno željo ne opravi. Zdravstvena organizacija, ki opravlja splave, ni obvezana, da obvešča starše o umetni prekinitvi nosečnosti, če je dekle staro vsaj 15 let. Razlogov za to je več:

- gre za osebno odločitev, saj bo mladoletnica sama nosila posledice,
- je poseg v telo, za kar odloča vsak posameznik in nosi posledice sam,
- mladoletnica bi se lahko zaradi strahu pred odločitvijo in reakcijo staršev odločila za ilegalni splav (prav tam).

Pravica do svobodnega odločanja o rojstvih se sme po zakonu omejiti samo iz zdravstvenih razlogov, torej če bi splav ogrožal življenje ali zdravje nosečnice. To se pojavi, če traja nosečnost več kot 10 tednov. Takrat je pravica do umetne prekinitve nosečnosti omejena in o tem odloča komisija (prav tam).

Pravni status zarodka

Slovenski Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR) ne opredeljuje pravnega statusa zarodka. Fizična oseba pravno sposobnost pridobi šele z rojstvom, torej zarodek ne šteje kot otrok (Končina v Dolar Bahovec, 1991).

Pravnega statusa zarodka mednarodni pravni akti ne opredeljujejo. Navedeno je le, da je otrok vsako človeško bitje, ki še ni doseglo starosti 18 let. To pomeni, da vsaka podpisana država sama določi, kdaj lahko govorimo o človeškem bitju. Če bi s pravnim aktom to določili, bi namreč posegali v osebno integriteto posameznika, v posameznikovo pravico do svobode verskega in etničnega prepričanja. Zato tudi Konvencija o pravicah otroka ne opredeljuje pojma otrok (prav tam).

Če bi fetus pravno določili za otroka in ga s tem opredelili kot fizično osebo s pravnim statusom, bi vsakemu posamezniku bilo vsiljeno prepričanje, da se življenje začne s spojitvijo ženske in moške celice. V tem primeru bi za vsak splav morale ženske odgovarjati za naklepno izvršen uboj (prav tam). Kljub temu v nekaterih državah obstaja zakon, ki kaznuje vsakogar (z izjemo matere), ki zarodek namenoma ubije oz. ga namerava umoriti (Alcorn, 2012).

Dokazi pa so tudi, da se v državah, kjer so splav prepovedali, število teh ni nič zmanjšalo, le da so ženske posegale po nezakonskih načinih (Končina v Dolar Bahovec, 1991).

2.3 VPLIV SPLAVA NA ŽIVLJENJE ŽENSKE

2.3.1 VPLIV SPLAVA NA FIZIČNO ZDRAVJE

Splav lahko ženski in njenim bodočim potomcem povzroči mnogo zdravstvenih zapletov. Mednje sodi večja dovzetnost za raka na dojkah, materničnem vratu, jajčnikih in ledvicah, drugi možni zapleti so predležeča posteljica, vnetje v mali medenici, zunajmaternična nosečnost, neplodnost in prezgodnji porod (Alcorn, 2012).

Po raziskavi dr. Joela Brinda splav poveča tveganje za raka na dojkah za najmanj 50 %. Tveganje za raka materničnega vratu, jajčnikov in ledvic je po enkratnem splavu dvakrat tolikšno, kot pa bi bilo, če bi ženska otroka obdržala. Po dveh ali več splavih pa naj bi se povečalo za skoraj petkrat (prav tam).

Vnetje v mali medenici zajema medenično vnetno bolezen, vnetje jajčnikov, jajcevodov ali maternice. Povzroči povišano telesno temperaturo in neplodnost. Umetni splav (sploh v prvem trimesečju) veliko doprinese k nastanku te infekcije. Infekcija lahko sproži tudi spontane splave, težave oz. bolečine pri spolnih odnosih in kronične medenične bolečine (prav tam).

Zunajmaternična nosečnost je nosečnost, pri kateri se zarodek nahaja izven maternice, navadno v jajcevodih. To lahko vodi do smrti. Od legalizacije splava se je po raziskavi iz ZDA povečala za petkrat. Predležeča posteljica je izraz, ki opisuje napačen položaj posteljice. Povzroči jo predhodna poškodba maternice, zato je pogostejša pri ženskah, ki so že splavile. Ko se ženska, ki je v preteklosti naredila

splav, odloči imeti otroka, je velika verjetnost, da se bo ta rodil prezgodaj. Prezgodnji porod vpliva na nižjo težo novorojenčka, skupaj pa predstavljata veliko grožnjo za poznejše nepravilnosti, nižje kognitivne sposobnosti in vedenjske težave ter smrtnost otroka. Prezgodnje rojstvo otroka je tudi pogosti vzrok za cerebralno paralizo. Smrt žensk pri splavu pa je po študiji smrtnih izidov, povezanih z nosečnostjo, kar trikrat večja kot pri porodu (prav tam).

2.3.2 VPLIV SPLAVA NA PSIHIČNO ZDRAVJE

Na mnoge ženske, ki so storile splav, je ta deloval posttravmatsko. Pustil jim je neko tesnobo oz. miselno in čustveno travmo. Po splavu jih veliko izkusi živčne motnje ali motnje spanja. Pride tudi do obžalovanja, v hujših primerih pa do jemanja psihotičnih zdravil. Posledice niso nujno vidne takoj. Lahko se pojavijo leta kasneje (Alcorn, 2012).

Splav povezujejo s porastom spolnih motenj in odporom do spolnih odnosov, izgubo intimnosti, nepričakovano krivdo, zunajzakonskimi aferami, posttravmatičnim stresnim sindromom, motnjo osebnosti, žalovanjem, zlorabo otrok, zanikanjem ter uporabo drog in alkohola (prav tam).

Stopnja samomorov med ženskami, ki so naredile splav, je dosti višja kot pri tistih, ki se z njim niso srečale. Poleg tega naj bi bile ženske, ki so splavile, šestkrat bolj nagnjene k samomoru kot druge, najstnice pa kar desetkrat (prav tam).

2.4 ODNOS DRUŽBE

Družba mladostniško nosečnost običajno obravnava kot nepremišljeno dejanje mladostnikov ali pa se osredotoča na negativne posledice z vidika nosečnic in širše družbe (slabše reproduktivno zdravje nosečnic, omejene izobraževalne in zaposlitvene možnosti, zdravstvene, psihološke in učne težave otrok in slabši življenjski standard mladostniških družin) (Rajgelj, 2005).

Sociolog Furstenberg meni, da mladostniška nosečnost pospešuje in vzdržuje družbeno-ekonomske razlike in neenakosti v širši družbeni skupnosti (Furstenberg v Rajgelj, 2005).

Nekateri raziskovalci na mladostniško nosečnost gledajo kot grožnjo tradicionalnim vrednotam in družinskim strukturam, saj naj bi pripomogle k večjemu številu izvenzakonskih rojstev in s tem ogrozile uveljavljene družinske vrednote (Rhode, Lawson v Rajgelj, 2005).

Mladostniška nosečnost naj bi se navezovala tudi na pojav revščine, saj bi naj bila razširjena predvsem v socialno in ekonomsko deprivilegiranih okoljih. V teh primerih naj bi nosečnice v ZDA dobivale denarno pomoč še 10 let po otrokovem rojstvu (Moore, Wijinberg, Reding, Hoffman, Foster, East, Jacobson, Smith, Kirbz, Cozle, Gould, Maznard v Rajgelj, 2005).

K revščini naj bi prispevali tudi sodobni moški, ki za otroka v številnih primerih ne prevzamejo odgovornosti in mamo pustijo samo v že tako težki položaju (Adams, Pittman v Rajgelj, 2005).

2.4.1 MLADOSTNIŠKA NOSEČNOST KOT DRUŽBENI PROBLEM

Ni jasno, ali naj bi bila mladostniška nosečnost moralni problem, problem revščine ali problem reproduktivnega zdravja (Rajgelj, 2005).

Po koncu šestdesetih let so preučevalci postali bolj odprti in svobodomiselnih do teme. Mladostniška nosečnost sama po sebi naj ne bi bila ne dobra in ne slaba, je pa za zahodno družbo neprimerna zaradi družbeno pogojenih kategorij in starostno določenih mej. V zahodni kulturi se najstniško nosečnico obravnava z materialno deprivacijo in družbeno izločitvijo (Yee, Lawson v Rajgelj, 2005).

V nasprotju z zahodnjaškim načinom razmišljanja pa v Indiji petnajstletne neveste, ki še niso rodile, predstavljajo tarčo posmeha, saj v Indiji mladostnice ne definirajo starost, ampak spol, zakonski stan in reproduktivna sposobnost (Lawson v Rajgelj, 2005).

Moderna družba podpira predstavo o ekonomski varnosti in zagotavljanju zdrave reprodukcije. Ljudje vzdržujejo kulturne sisteme, ki določajo ideale vedenja, ki jih posamezne družbene skupine z lahkoto prepoznajo in sankcionirajo. Posamezniki manipulirajo s kulturnimi ideali in jih prilagajajo specifičnim družbenim okoljem. Iz povezave vseh treh tez sledi, da sta mladostniška spolnost in nosečnost predvsem družbeno določeni. V skupnosti, kjer so posamezniki revni in prejemajo nizke dohodke ter imajo na razpolago le nekvalitetne zdravstvene storitve, obstaja večja verjetnost za uveljavitev norme zgodnjega starševstva (tako naj bi se ohranila vitalnost skupnosti). Skupnosti, kjer pa imajo posamezniki možnost za kakovostno izobrazbo, zagotovljeno ekonomsko varnost in dobre zdravstvene storitve, pa bodo najverjetneje uveljavile normo odlaganja starševstva na poznejša leta (Geronimus v Rajgelj, 2005).

Mnogi preučevalci mladostniško nosečnost razlagajo s specifičnimi socialnimi, izobrazbenimi in psihološkimi značilnostmi mladih deklet. Dekleta naj bi imela slabe rezultate v šoli, izkušnje s sodiščem ali psihiatrično bolnišnico, težave z depresijo, se vedle destruktivno, pogosto naj bi bile nezakonske hčere ali hčere mladostniških nosečnic, izhajale naj bi iz nestabilnih družin ali družin z osebo, odvisno od drog ali alkohola oz. osebo z duševnimi motnjami (Wilson, Furstenberg, Morgan, Brooks, Gunn, Stiffman, Kovacs, Krol, Voti, Zoccolio, Mezers v Rajgelj, 2005).

Po Millerjevi študiji naj bi bilo več mladostniških nosečnosti zaželenih kot pa nezaželenih zaradi nezavedne motivacije k nosečnosti (Miller v Rajgelj, 2005).

Rezultati drugih raziskav so pokazali, da je uporaba kontracepcije pri mladostnikih odvisna od tega, kakšno mnenje imajo o nosečnosti. Če so bili njihovi pomembni drugi proti mladostniški nosečnosti, so najstniki uporabljali bolj učinkovito in redno zaščito (Adler, Tschann v Rajgelj, 2005).

Preučevalci so izhajali še iz domneve, da so posamezniki motivirani za tako vedenje, za katerega menijo, da jim bo pomagalo doseči cilje. Mladostnice naj bi se namreč ob slabem uspehu v šoli zatekale v nosečnost kot alternativno izbiro lastne potrditve. Zanositev bi jim v tem pogledu naj pomenila neko nagrado (Adler, Tschann, Corcoran, Franklin, Bennett v Rajgelj, 2005).

2.5 STALIŠČA VERSKIH SKUPNOSTI

Različne verske skupnosti imajo različno mnenje, pomisleke in pravila glede splava. V nadaljevanju bodo predstavljene verske skupnosti, ki jih lahko najdemo tudi na območju Slovenije in so zato za nas najaktualnejše.

2.5.1 RIMOKATOLIŠKA CERKEV

Z legalizacijo splava se je njihovo število povečalo, ustvarilo pa se je javno mnenje, da splav ni vprašljiv, saj ga zakon dovoljuje. S stališča Rimokatoliške cerkve vprašanje splava naj ne bi sodilo v Ustavo, saj naj bi bil splav zlo, za katerega je treba iskati vzroke tudi v liberalni zakonodaji in pomanjkljivi osveščenosti ljudi. Pri splavu človek jemlje pravico odločati o življenju drugega. Bitje, ki ga mati nosi, je oseba, različna od matere in ga ni mogoče sprejemati le kot del matere (dr. R. Valenčič v Dolar Bahovec, 1991).

Verniki pravijo, da je splav moralni prekršek zoper Boga. Ker pa nas Bog ljubi in je milosten, nam grehe odpušča, če smo odpuščanje seveda pripravljene sprejeti. Kadarkoli pa spet začutimo krivdo za svoje grehe, se moramo opomniti, da nam je Bog odpustil, in se vrniti k Svetemu pismu (Alcorn, 2012).

2.5.2 EVANGELIČANSKA CERKEV

Evangeliki cerkev podpira ohranitev pravice do umetne prekinitve nosečnosti, saj s tem prepreči mazaštvo, socialno bedo in nezaželene otroke. Splav ocenjuje kot zadnje sredstvo za reševanje neželene nosečnosti. Zmanjšanje njihove številčnosti pa vidi v izobraževanju žensk in uporabi ustrezne zaščite (Dolar Bahovec, 1991).

2.5.3 ISLAMSKA VERSKA SKUPNOST

V islamski verski skupnosti narediti splav pomeni usmrtiti, preprosto ubiti ali razkosati nedolžno dete, ki raste v materinem trebuhu. Splav je torej zločinsko dejanje. V Koranu piše: »Alah vlada v nebesih in na zemlji. Ustvarja, kar hoče. Komur hoče, podarja otroke ženskega spola, komur hoče pa moške, ali pa jim daje tako moške kot ženske, nekatere pa pusti brez poroda. On v resnici ve vse in more vse.« (Esura ... 49–50) Iz tega je razvidno, da ima v njihovi verski skupnosti vsako bitje pravico do življenja in samo njihov bog določa o nasprotnem (I. M. Hadžibaščaušević v Dolar Bahovec, 1991).

2.5.4 SRBSKA PRAVOSLAVNA CERKEV

Srbska pravoslavna cerkev splav obravnava kot rešitev; ki sicer ni najboljša, je pa vseeno rešitev. Poudarja, da bi morali mladostnike bolje izobraziti o splavu in o posledicah, ki jih pusti na ženskem telesu, predvsem z znanstvene perspektive. Meni, da je splav zelo kompleksen problem, ki ga je treba osvetliti z različnih vidikov in ga jasno predstaviti javnosti (P. P. Bošković v Dolar Bahovec, 1991).

3 EMPIRIČNI DEL

V prvem delu empiričnega dela naloge bova predstavili rezultate ankete, ki sva jo opravili z dijaki in dijakinjami I. gimnazije v Celju in Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije. V drugem delu empiričnega dela pa bova predstavili intervjuja z mlado mamo in Ireno Sojč, diplomirano medicinsko sestro s specialnimi znanji.

3.1 ANKETA

Opomba: V nadaljevanju naloge se pojavljajo besede, kot so anketiranci, dijaki ... Vse besede ali besedne zveze se nanašajo na oba spola.

3.1.1 OPIS VZORCA RAZISKAVE

Ankete sva razdelili na dveh srednjih šolah, I. gimnaziji v Celju in Srednji šoli za strojništvo, mehatroniko in medije. Iz I. gimnazije je sodelovalo 88 dijakov, iz Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije pa 97. Na obeh šolah so sodelovali dijaki prvega, drugega, tretjega in četrtega letnika.

3.1.2 OPIS MERSKIH INSTRUMENTOV

V anketi sva imeli 12 vprašanj, od tega sta bili dve vprašanji zaprtega tipa, sedem vprašanj kombiniranega tipa in dve vprašanji odprtega tipa in pet ocenjevalnih lestvic (5 – se popolnoma strinjam, 1 – se sploh ne strinjam). V prvem vprašanju so bili štirje možni odgovori, v drugem trije, v tretjem je bilo možnih pet, v četrtem sedem odgovorov, v petem trije, v šestem in sedmem je bilo možnih šest odgovorov, osmo vprašanje je bilo odprtega tipa, deveta točka je bila ocenjevalna lestvica petih trditev, enajsto vprašanje je imelo dva možna odgovora in dvanajsto je imelo štiri možne odgovore.

S prvim, drugim in tretjim vprašanjem sva želeli potrditi prvo hipotezo: Večina anketirancev ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja. Z osmim, devetim, desetim vprašanjem sva želeli potrditi drugo hipotezo: Večina anketirancev meni, da je nenačrtovana nosečnost nepremišljeno dejanje. S četrtem, petim, šestim, sedmim in dvanajstim vprašanjem pa sva želeli potrditi tretjo hipotezo: Večina anketirancev bi se odločila za prekinitev nosečnosti, vendar bi na prekinitev vplival predvsem spol anketiranca (predvidevava, da bi se za prekinitev nosečnosti odločilo več oseb moškega spola).

3.1.3 OPIS POSTOPKA ZBIRANJA PODATKOV

Na I. gimnaziji v Celju sva ankete s pomočjo profesorjev razdelili 20. 2. 2018, na Srednji šoli za strojništvo, mehatroniko in medije pa sva razdelili ankete v petek, 23. 2. 2018, in jih pobrali v ponedeljek, 1. 3. 2018.

3.1.4 ANALIZA REZULTATOV

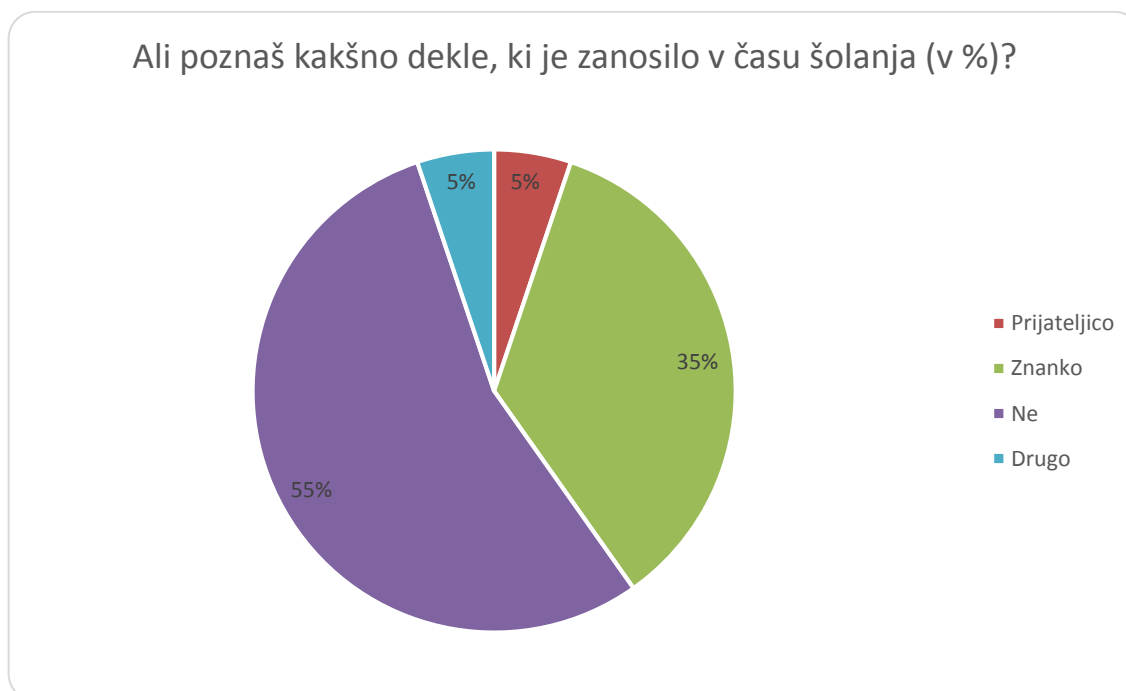
1.

Graf 1: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori vseh anketirancev)

Največ anketirancev – 52 % (95) ne pozna dekleta, ki je zanosilo v času šolanja, 37 % (70) jih ima znanko, ki se je znašla v takšnem položaju, 4 % (5) jih ima prijateljico in 7 % (12) jih je obkrožilo drugo.

2.

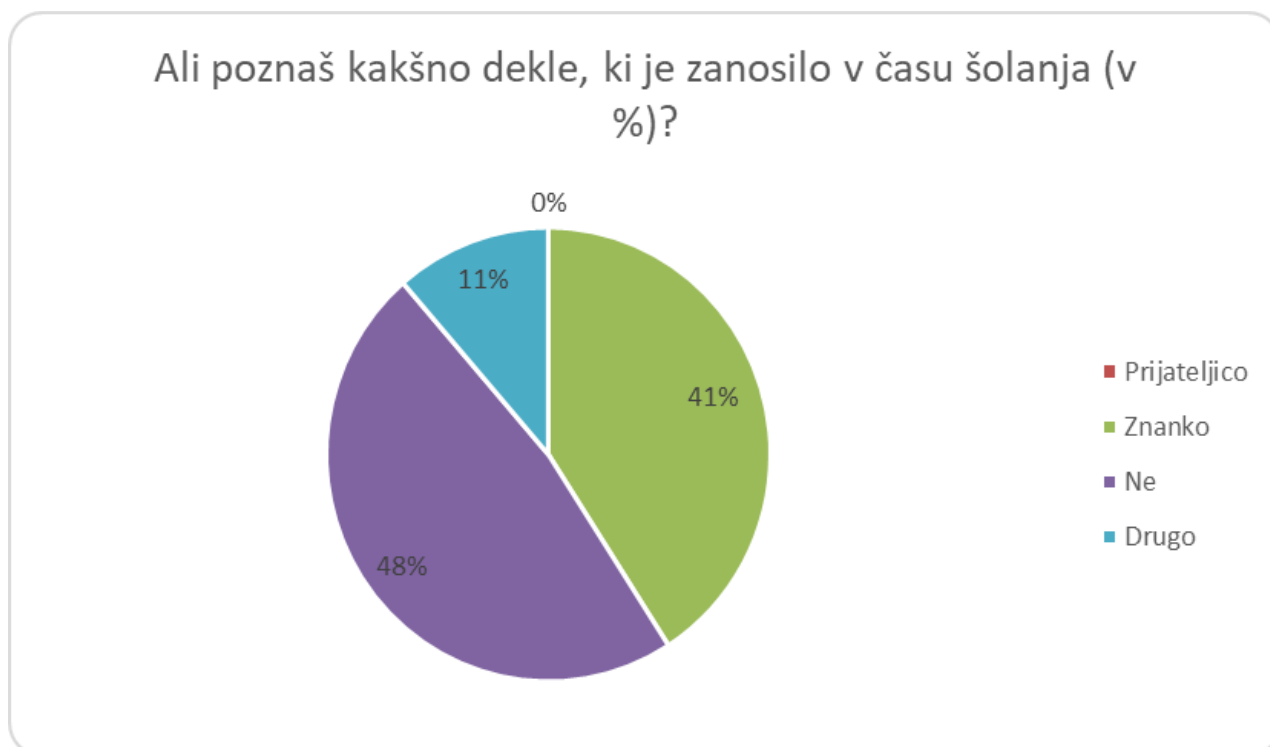

Graf 2: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije)

Odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja

Večina – 55 % (53) dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije ne pozna dekleta, ki je zanosilo v času šolanja, 35 % (34) dijakov jih ima znanko, 5 % (5) prijateljico, 5 % (5) jih je obkrožilo drugo. Pod drugo so največkrat navedli sorodstvo (mater, babico ...), nekaj jih je navedlo tudi dekleta, ki jim sledijo na socialnih omrežjih.

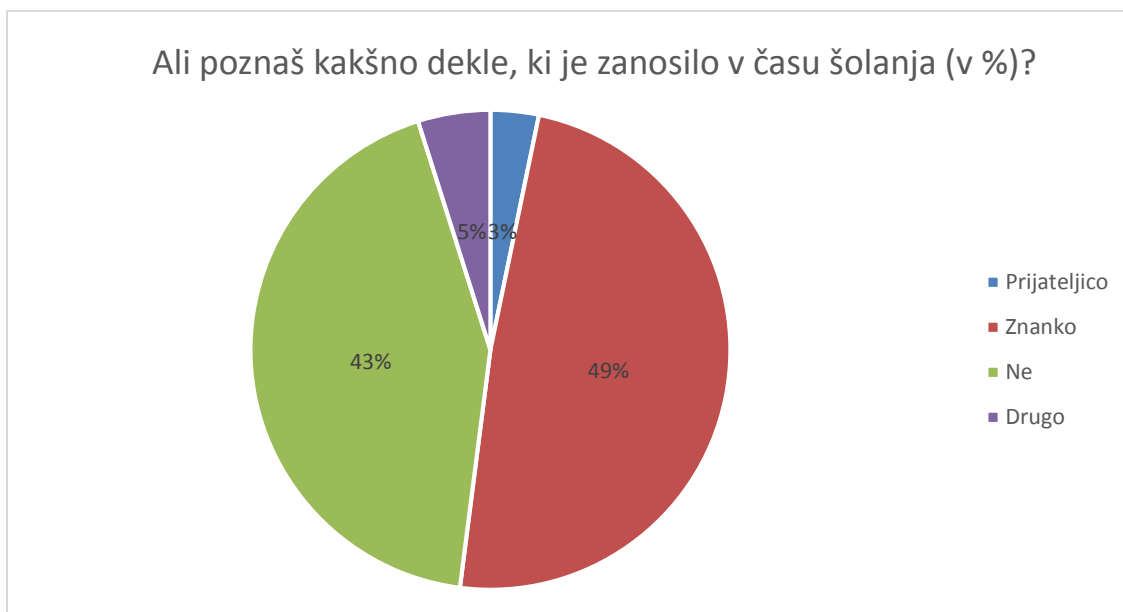
3.

Graf 3: Ali poznaš dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev I. gimnazije v Celju)

Večina – 48 % (42) anketirancev iz I. gimnazije v Celju ne pozna dekleta, ki je zanosilo v času šolanja, 41 % (36) jih ima znanko, ki je zanosila v času šolanja, 11 % (10) pa jih je označilo odgovor drugo. Pod drugo so največkrat navedli sorodstvo (mater, babico ...), nekaj jih je navedlo tudi dekleta, ki jim sledijo na socialnih omrežjih.

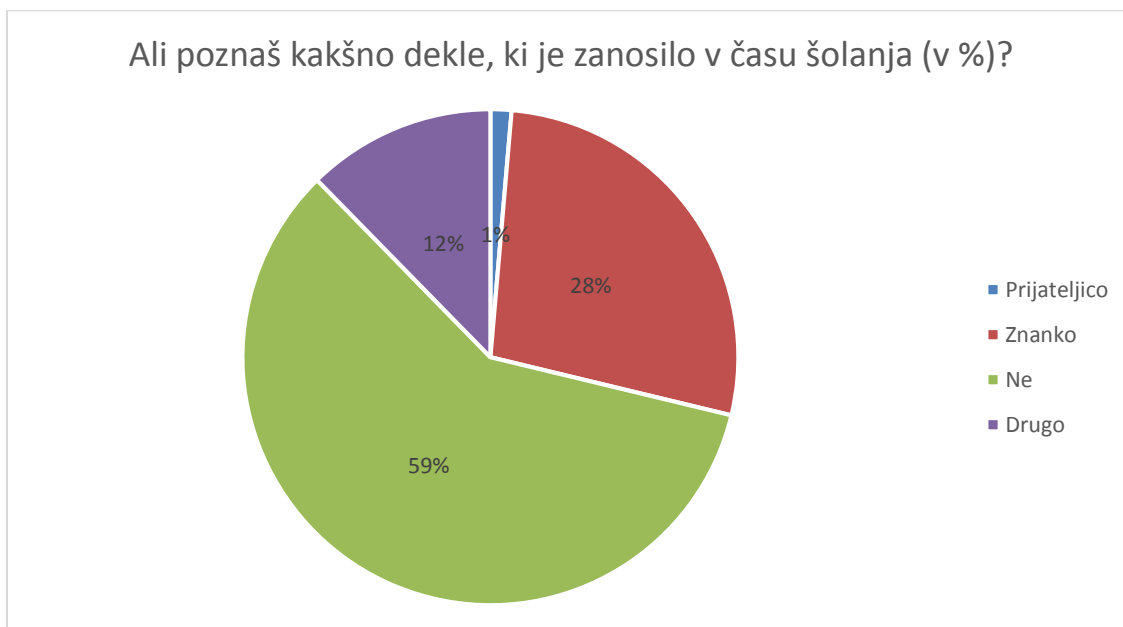
4.

Graf 4: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev, ki živijo na podeželju)

49 % (60) anketirancev, ki živijo na podeželju, je obkrožilo, da imajo znanko, ki je zanosila v času šolanja, 43 % (53) jih ne pozna takšnega dekleta, 5 % (6) je označilo drugo, 3 % (4) pa jih ima prijateljico, ki se ji je to zgodilo.

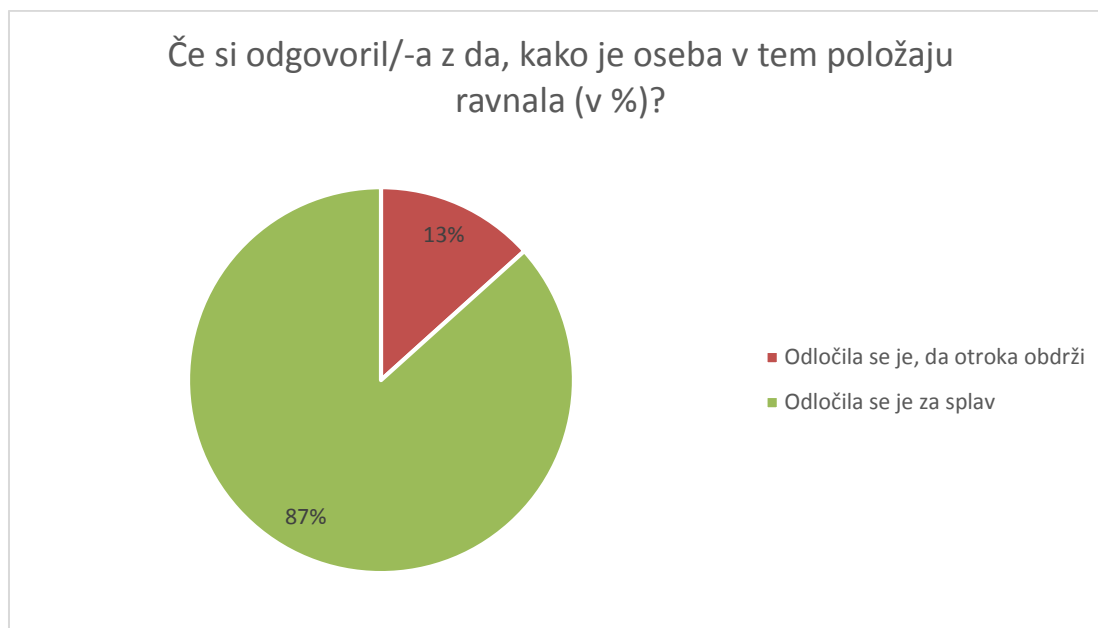
5.

Graf 5: Ali poznaš kakšno dekle, ki je zanosilo v času šolanja? (odgovori anketirancev, ki živijo v mestu)

49 % (60) anketirancev, ki živijo na podeželju, je obkrožilo, da imajo znanko, ki je zanosila v času šolanja, 43 % (53) jih ne pozna takšnega dekleta, 5 % (6) jih je označilo drugo, 3 % (4) pa imajo prijateljico, ki se ji je to zgodilo.

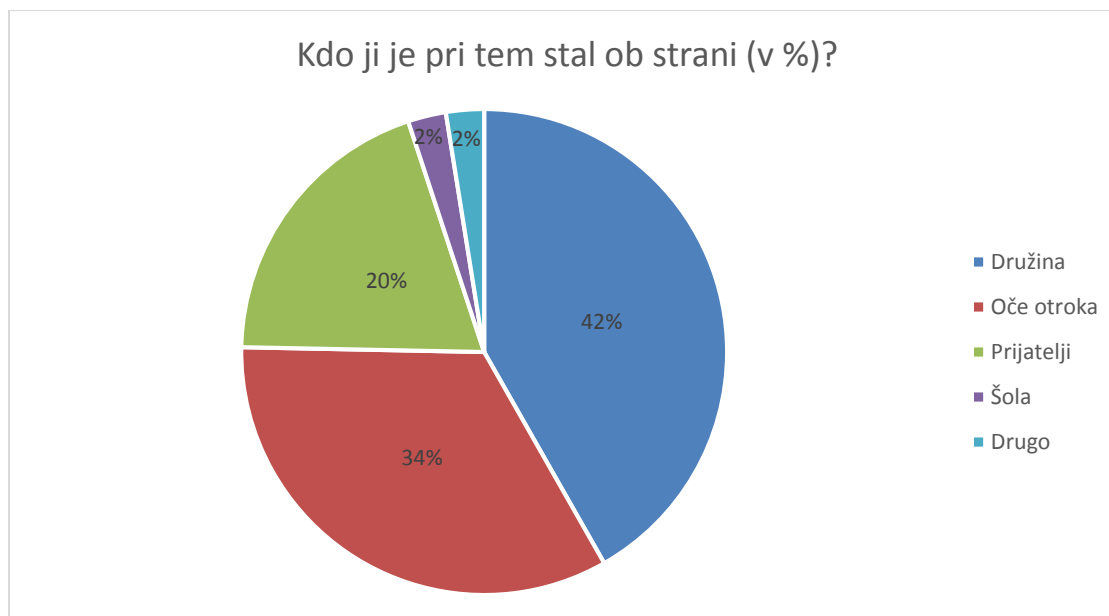
6.

Graf 6: Če si odgovoril/-a z da, kako je oseba v tem položaju ravnala? (odgovori vseh anketirancev)

Med mladostnicami, ki so zanosile v času šolanja in jih anketiranci poznajo, jih je 87 % (65) opravilo splav, 13 % (10) pa je otroka obdržalo.

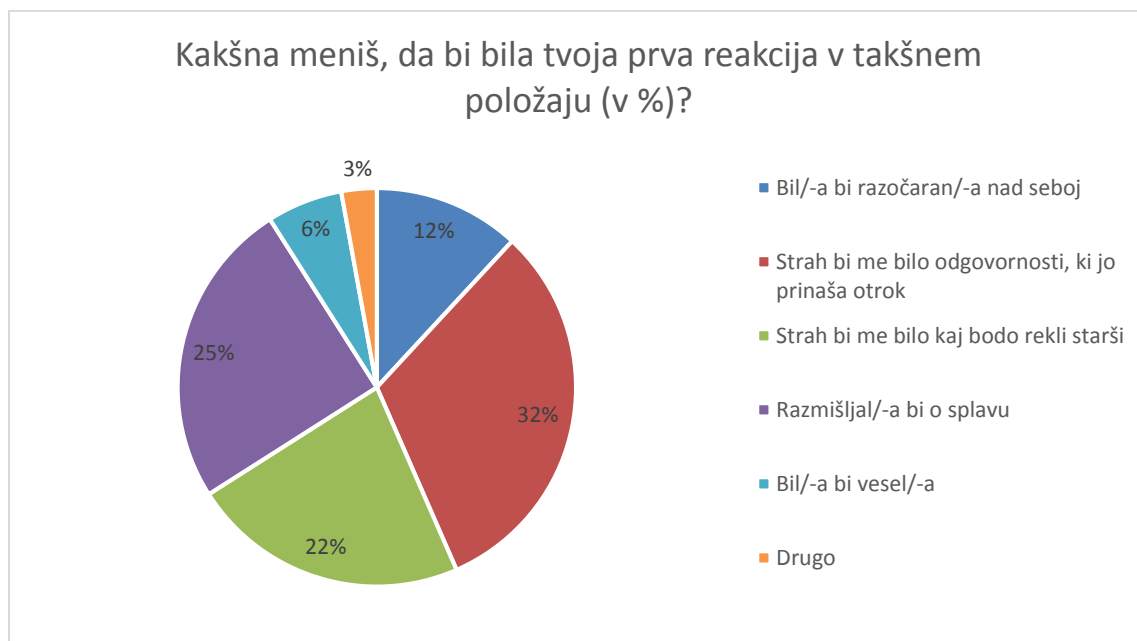
7.

Graf 7: Kdo ji je pri tem stal ob strani? (odgovori vseh anketirancev)

42 % (66) mladostnic je v položaju podpirala družina, 34 % (53) jih je imelo podporo otrokovega očeta, 20 % (31) pomoč prijateljev, 2 % (4) se jih je obrnilo na šolo, drugi 2 % (4) pa so odgovorili z drugo.

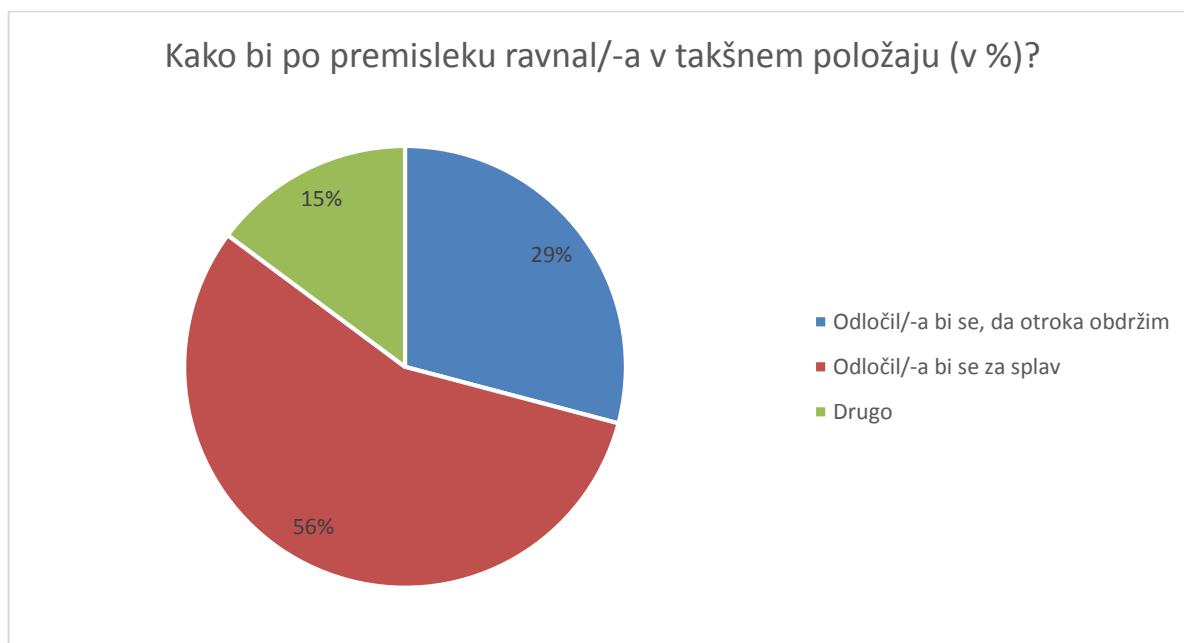
8.

Graf 8: Kakšna, meniš, bi bila tvoja prva reakcija v takšnem položaju? (odgovori vseh anketirancev)

32 % (77) anketirancev meni, da bi jih v primeru zanositve bilo strah odgovornosti, ki jo prinaša otrok, 25 % (61) bi jih razmišljalo o splavu, 22 % (55) bi se bala reakcije staršev, 12 % (29) bi bilo nad seboj razočaranih, 6 % (15) bi jih bilo veselih, 3 % (7) pa jih je obkrožilo drugo.

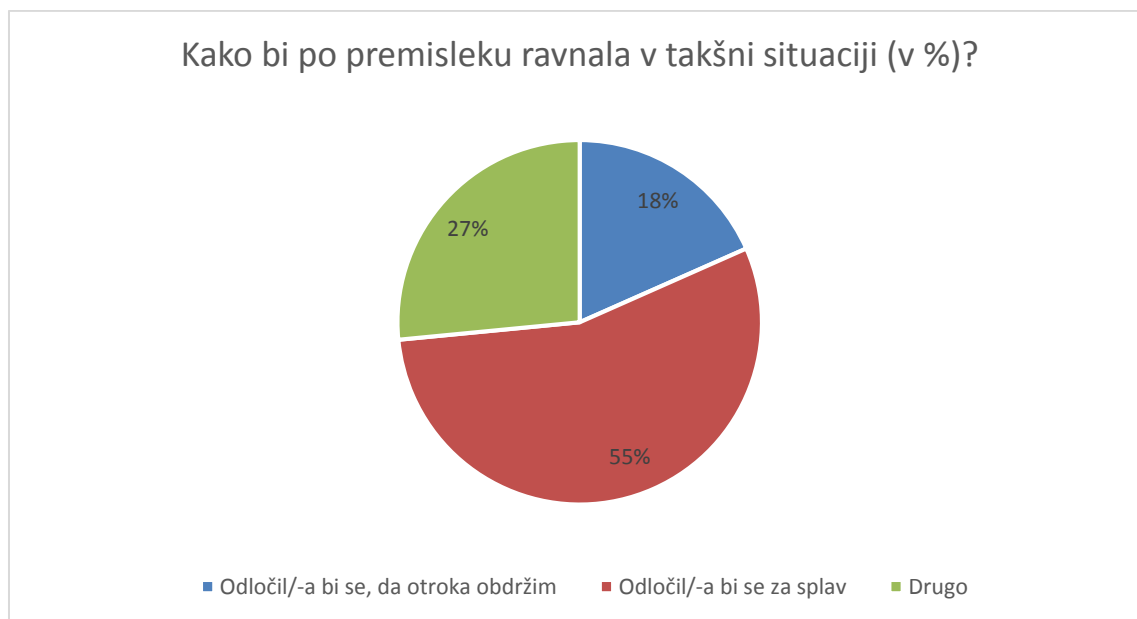
9.

Graf 9: Kako bi po premisleku ravnal/-a v takšnem položaju? (odgovori vseh anketirancev)

56 % (102) anketiranih bi se po premisleku odločilo za splav, 29 % (53) bi se odločilo, da otroka obdrži, 15 % (27) je obkrožilo drugo. Največkrat so pod drugo navedli, da bi otroka dali v posvojitev.

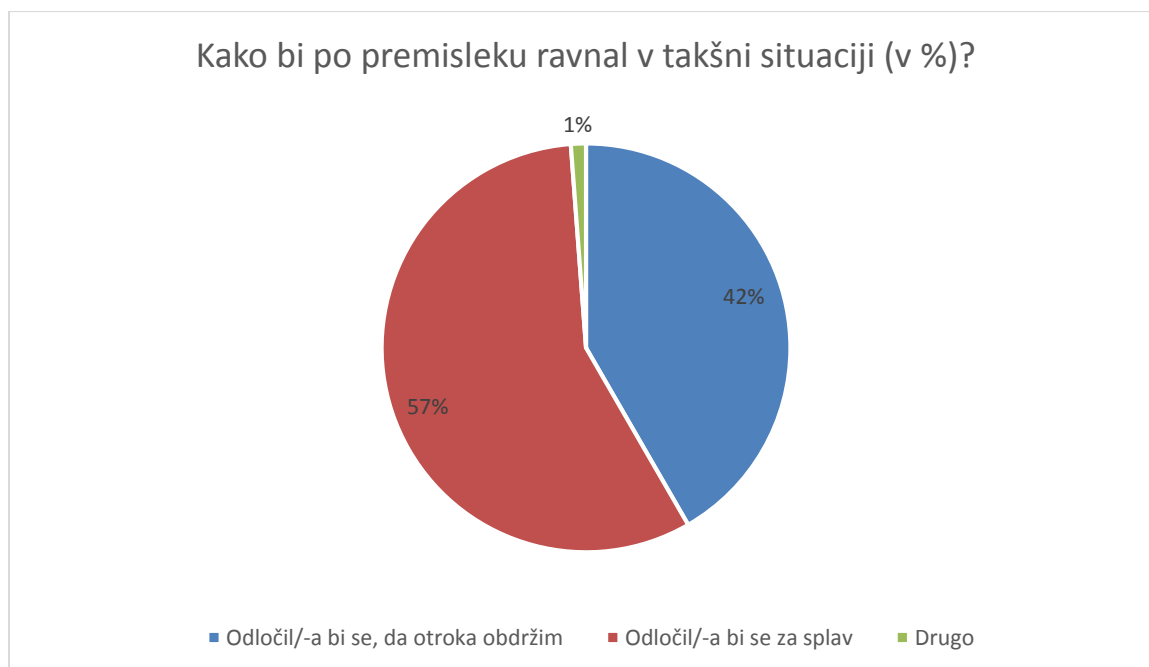
10.

Graf 10: Kako bi po premisleku ravnala v takšnem položaju? (odgovori anketirank)

55 % (54) anketirank bi se po premisleku odločilo za splav, 18 % (18) anketirank, da otroka obdrži in 27 % (26) je označilo drugo. Največkrat so pod drugo napisale, da bi otroka dale v posvojitev.

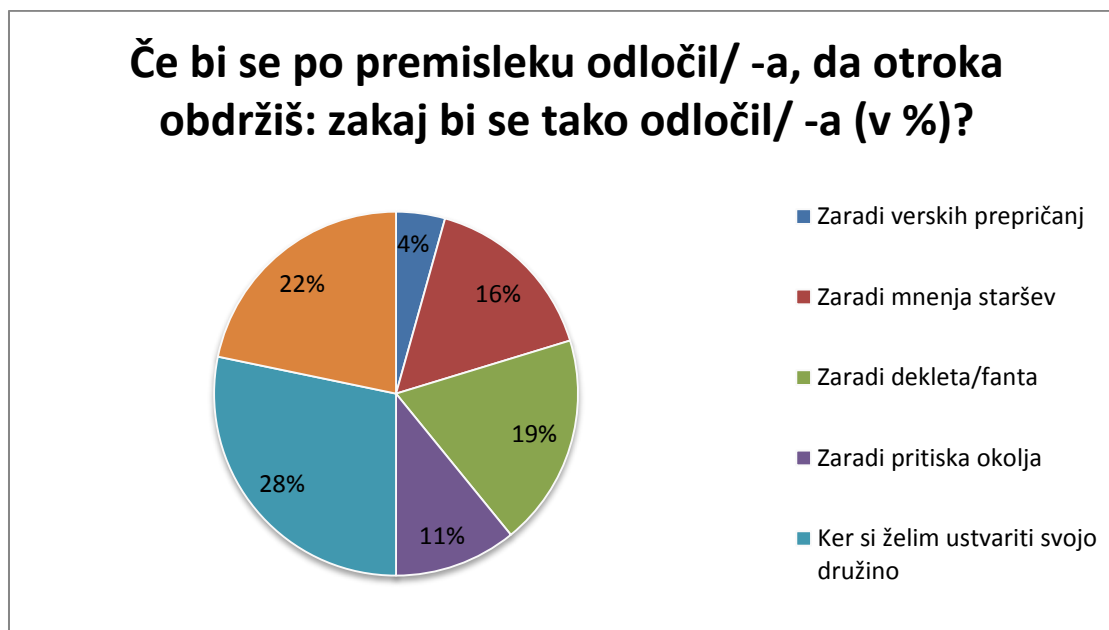
11.

Graf 11: Kako bi po premisleku ravnal v takšnem položaju? (odgovori anketirancev)

57 % (48) moških anketirancev bi se odločilo za splav, 42 % (35) bi se odločilo, da otroka obdrži, 1 % (1) je obkrožil drugo.

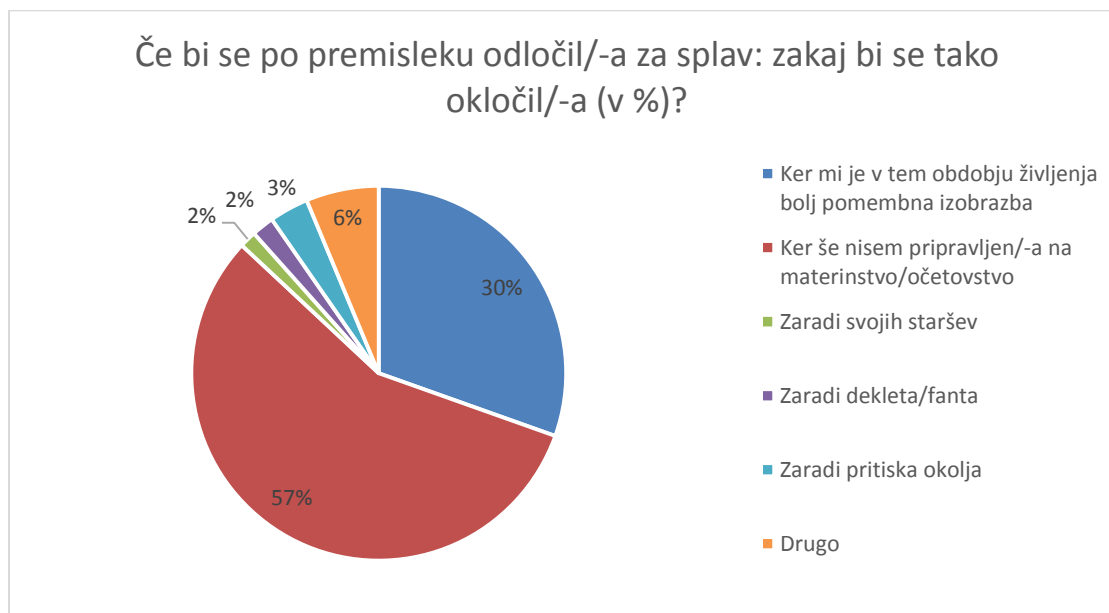
12.

Graf 12: Če bi se po premisleku odločil/-a, da otroka obdržiš: zakaj bi se tako odločil/-a? (odgovori vseh anketirancev)

28 % (39) anketirancev bi se odločilo, da otroka obdrži, ker si želi ustvariti svojo družino, 22 % (30) je obkrožilo drugo in največkrat navedlo, da se jim to zdi prav, 19 % (26) zaradi dekleta/fanta, 16 % (22) zaradi mnenja staršev, 11 % (15) zaradi pritiska okolja in 4 % (6) zaradi verskih prepričanj.

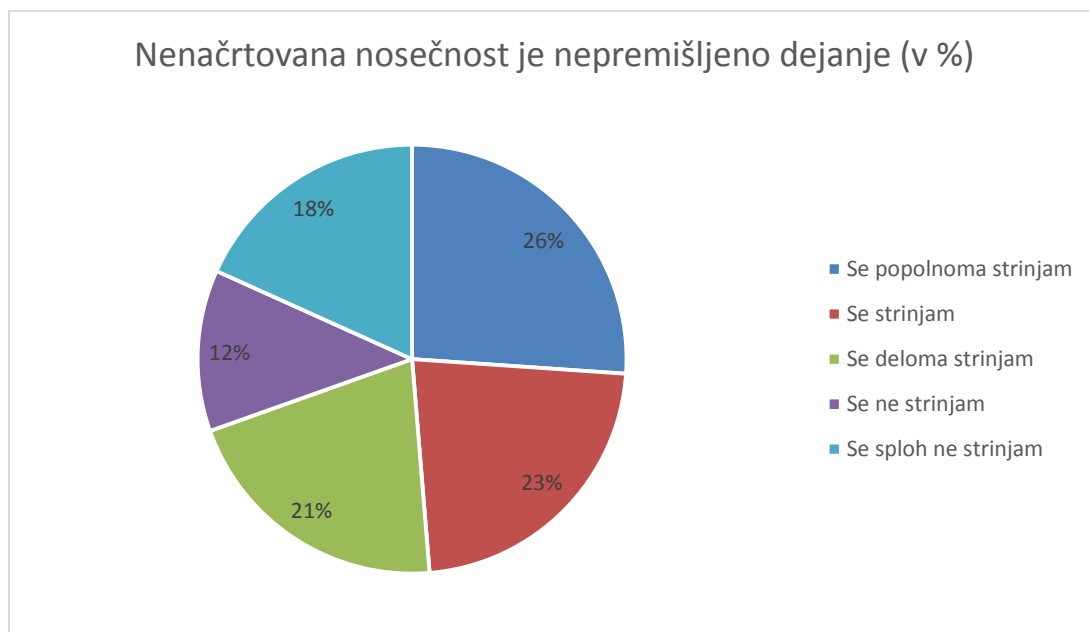
13.

Graf 13: Če bi se po premisleku odločil/-a za splav: zakaj bi se tako odločil/-a? (odgovori vseh anketirancev)

57 % (117) anketirancev bi se za splav odločilo zato, ker še niso pripravljeni na materinstvo/očetovstvo, 30 % (63) ker jim je v trenutno pomembnejša izobrazba, 6 % (13) je obkrožilo drugo, 3 % (7) zaradi pritiska okolja, 2 % (4) zaradi dekleta/fanta in 2 % (3) zaradi svojih staršev.

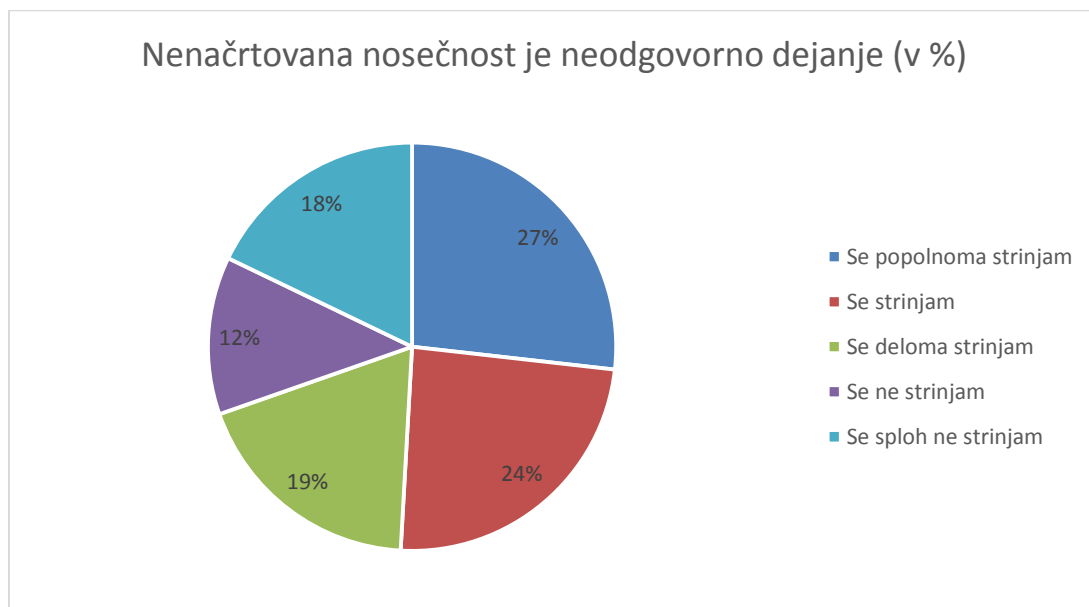
14.

Graf 14: Nenačrtovana nosečnost je nepremišljeno dejanje (odgovori vseh anketirancev)

26 % (30) anketirancev se popolnoma strinja s trditvijo, da je nenačrtovana nosečnost nepremišljeno dejanje, 23 % (26) se jih s trditvijo strinja, 21 % (24) se jih deloma strinja s trditvijo, 18 % (21) se jih s trditvijo sploh ne strinja, 12 % (14) se jih s trditvijo ne strinja.

15.

Graf 15: Nenačrtovana nosečnost je neodgovorno dejanje (odgovori vseh anketirancev)

27 % (30) anketirancev se popolnoma strinja s trditvijo, da je nenačrtovana nosečnost neodgovorno dejanje, 24 % (27) anketirancev se s trditvijo strinja, 19 % (21) se jih deloma strinja, 18 % (20) se jih sploh ne strinja, 12 % (14) pa se jih ne strinja.

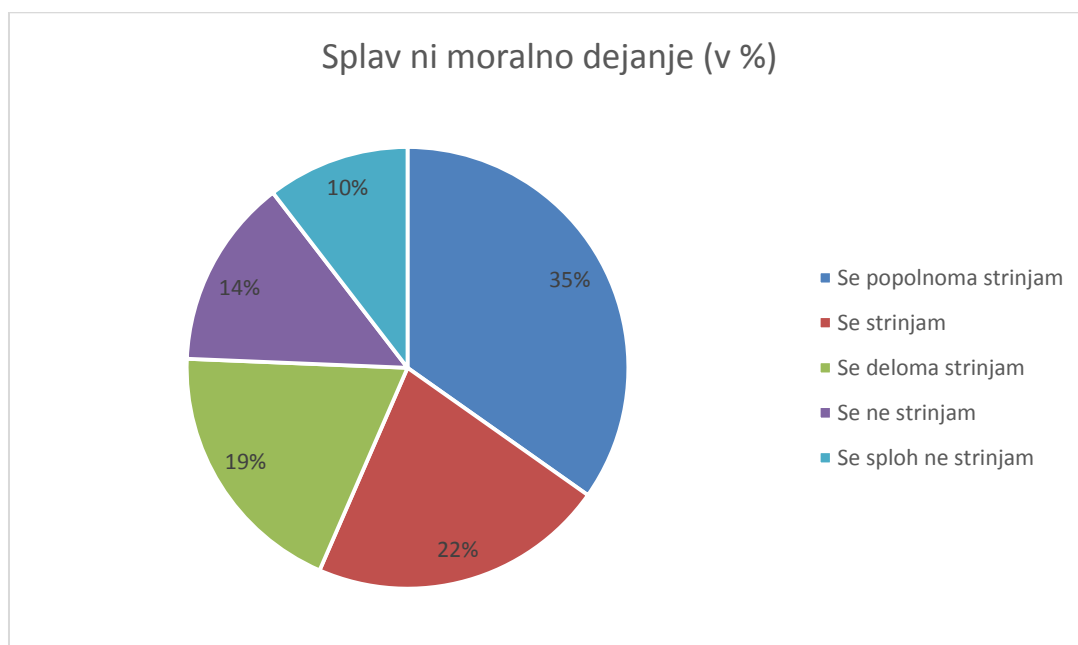
16.

Graf 16: Srednješolska leta niso pravi čas za nosečnost (odgovori vseh anketirancev)

30 % (34) anketirancev se s trditvijo, da srednješolska leta niso pravi čas za nosečnost popolnoma strinja, 22 % (25) se s trditvijo sploh ne strinja, 18 % (21) se strinja, 16 % (19) se s trditvijo ne strinja, 14 % (16) se deloma strinja.

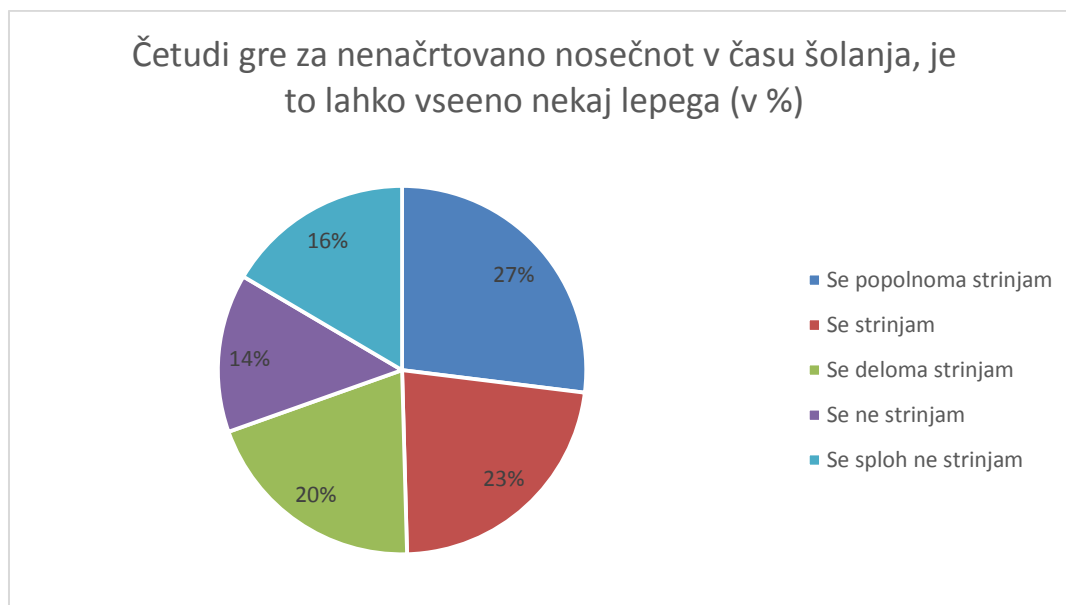
17.

Graf 17: Splav ni moralno dejanje (odgovori vseh anketirancev)

35 % (40) anketirancev se popolnoma strinja s trditvijo, da splav ni moralno dejanje, 22 % (25) se jih s trditvijo strinja, 19 % (22) se jih deloma strinja, 14 % (16) se jih sploh ne strinja, 10 % (12) se jih ne strinja.

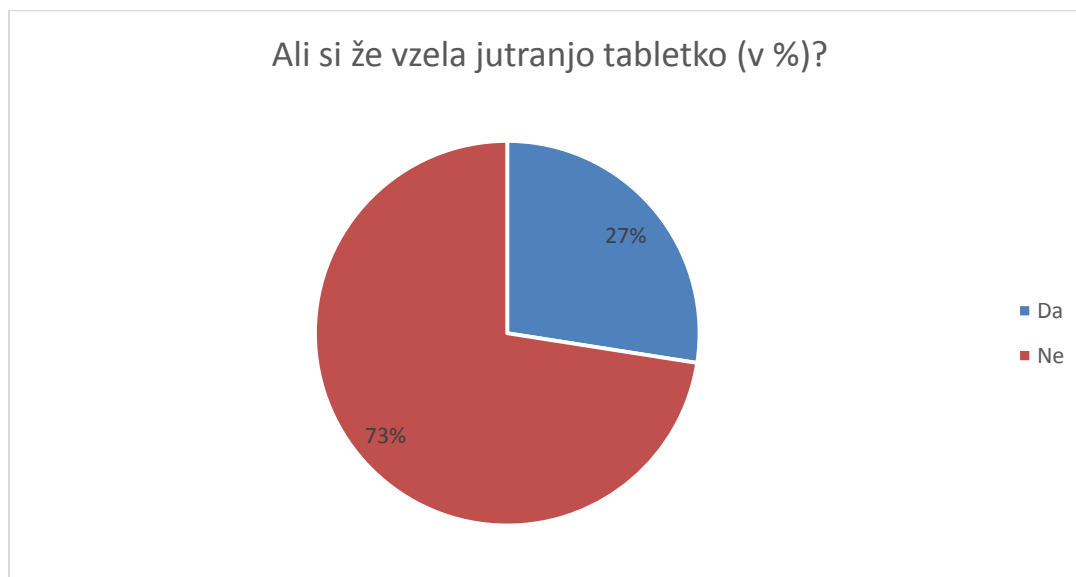
18.

Graf 18: Četudi gre za nenačrtovano nosečnost v času šolanja, je to lahko vseeno nekaj lepega (odgovori vseh anketirancev)

27 % (31) anketirancev se s trditvijo, da je nosečnost, četudi nenačrtovana in v času šolanja, lahko vseeno nekaj lepega, popolnoma strinja, 23 % (26) se jih strinja, 20 % (23) se jih deloma strinja, 16 % (19) anketirancev se sploh ne strinja, 14 % (16) pa se jih ne strinja.

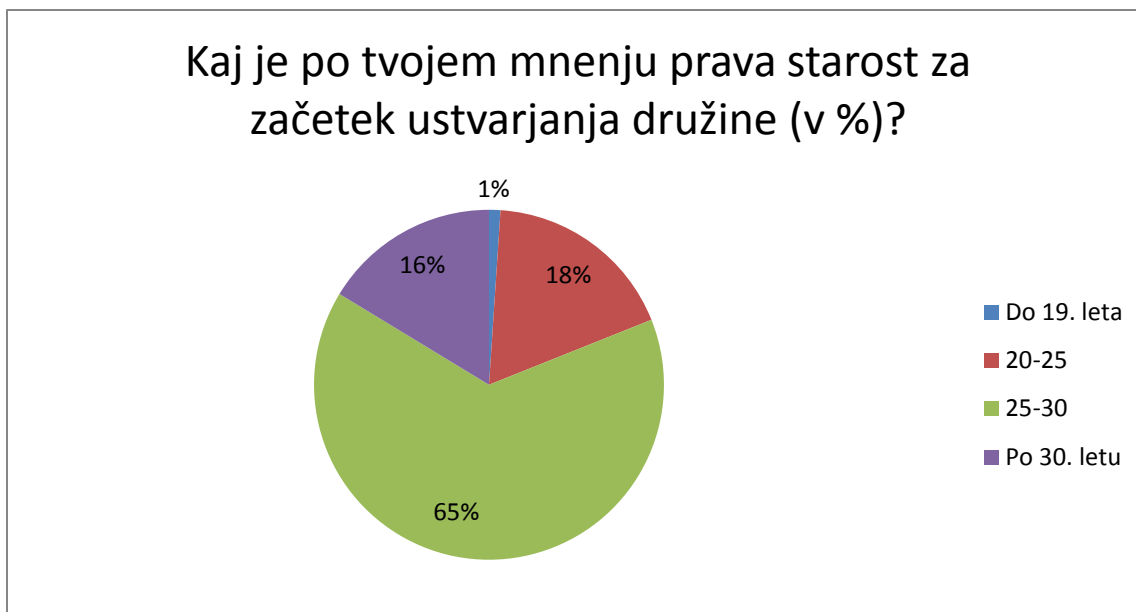
19.

Graf 19: Ali si že vzela jutranjo tabletko?(odgovori anketirank)

73 % (66) deklet še ni nikoli vzelo jutranje tabletko, 27 % (25) pa jih jo je že vzelo.

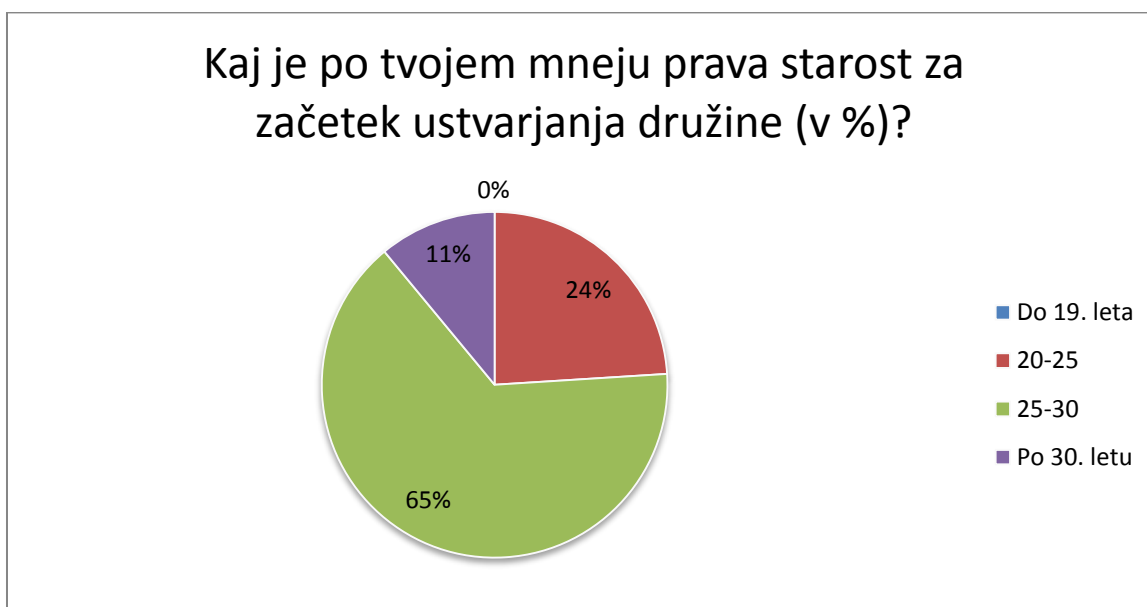
20.

Graf 20: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori vseh anketirancev)

65 % (123) anketirancev meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 18 % (34) jih misli, da je prava starost med 20. in 25. letom, 16 % (31) jih meni, da je pravi čas po 30. letu, 1 % (2) pa, da je do 19. leta.

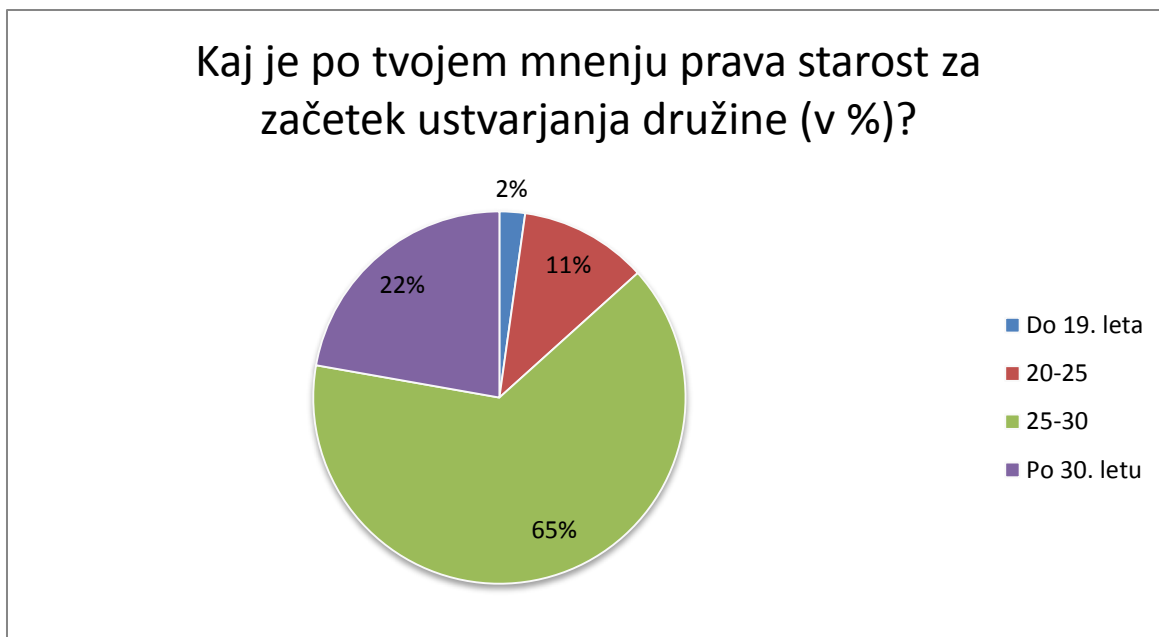
21.

Graf 21: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije)

65 % (65) dijakov Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 24 % (24) jih misli, da med 20. in 25. letom, 11 % (11) jih meni, da po 30. Letu.

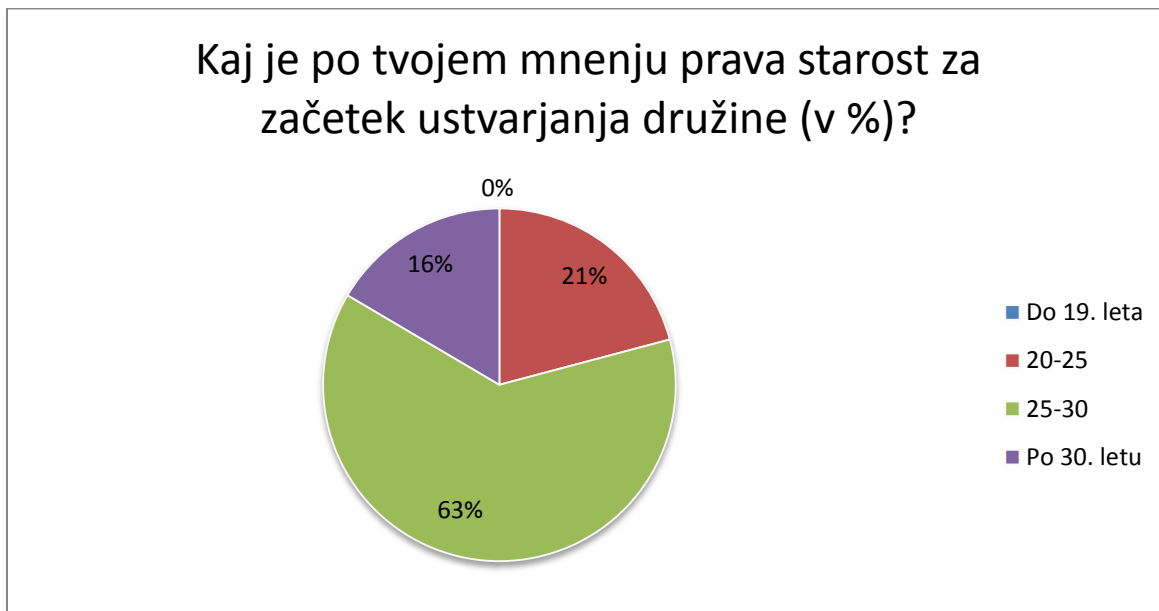
22.

Graf 22: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori dijakov I. gimnazije v Celju)

65 % (58) dijakov I. gimnazije v Celju meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 22 % (20) jih meni, da je to po 30. letu, 11 % (10) med 20. in 25. letom in 2 % (2) do 19. leta.

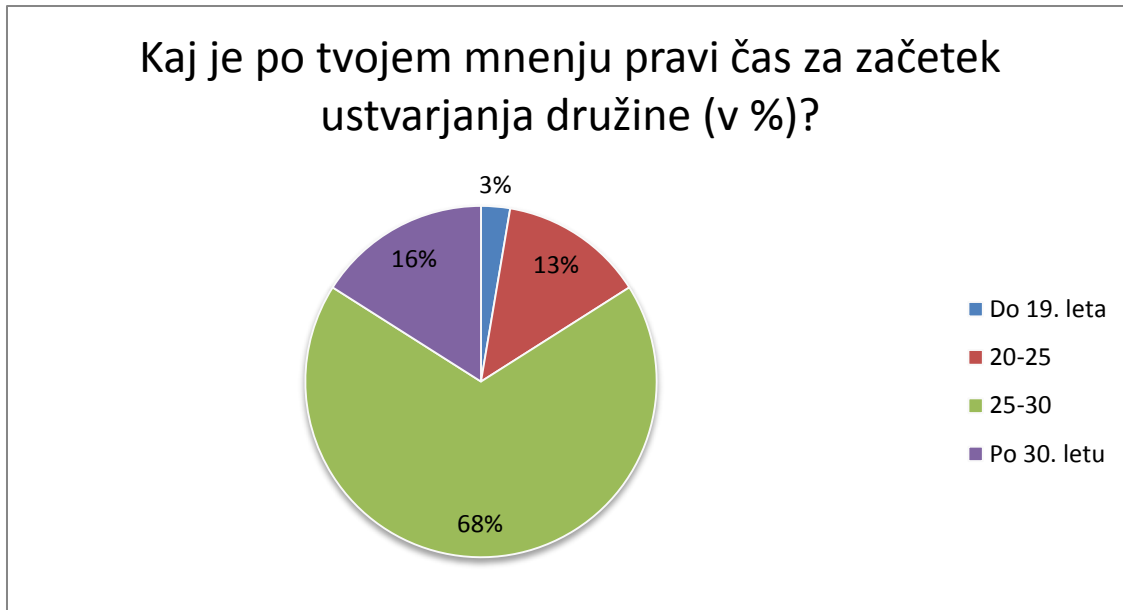
23.

Graf 23: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori anketirancev, ki živijo na podeželju)

63 % (72) anketirancev, ki živijo na podeželju, meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 21 % (24) med 20. in 25. letom, 16 % (19) pa, da je to po 30. letu.

24.

Graf 24: Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine? (odgovori anketirancev, ki živijo v mestu)

68 % (51) anketirancev, ki živijo v mestu, meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine od 25. do 30. leta, 16 % (12) jih meni, da je to po 30. letu, 13 % (10), da je to med 20. in 25. letom in 3 % (2) jih meni, da je to do 19. leta.

3.2 INTERVJU

3.2.1 INTERVJU Z DIPL. MED. SESTRO S SPECIALNIMI ZNANJI IRENO SOJČ

V najinem raziskovanju sva naleteli na veliko vprašanj. Da bi dobili ustrezne odgovore, sva potrebovali mnenje in znanje nekoga z veliko izkušnjami. Obrnili sva se na Splošno bolnišnico Celje in jih prosili za sodelovanje. Intervjuvali sva dipl. med. sestro Ireno Sojč, zaposleno na ginekološko-porodniškem oddelku, kjer potekajo porodi, opravljajo pa tudi splave. Srečali smo se 8. 3. 2018 v Splošni bolnišnici Celje na oddelku za ginekologijo in porodništvo. Intervju sva posneli in ga prepisali.

1. Kakšen je postopek prekinitve nosečnosti?

Postopek je tak, da mora vsaka ženska, ki sumi, da je noseča, vedno najprej iti do svojega ginekologa. Največkrat pred obiskom ginekologa opravijo test nosečnosti že same. Ta je danes dostopen skoraj vsem. Če izbrani ginekolog potrdi nosečnost, se do desetega tedna nosečnosti lahko vsaka ženska samostojno odloči, ali bo otroka obdržala ali nosečnost prekinila. Če se odloči za prekinitvev nosečnosti, ji izbrani ginekolog izda napotnico. Ženska potem pokliče v bolnišnico, da se dogovorimo za datum prvega pregleda. Če gre za prekinitvev nosečnosti s tabletko, dobi novi datum za pogovor in pri ginekologu v bolnišnici. Če pa gre za prekinitvev nosečnosti z vakuumsko aspiracijo, določimo datum za pregled pred sprejemom na oddelek. Za prekinitvev nosečnosti po desetem tednu mora ženska dobiti dovoljenje komisije prve stopnje. Postopek za pridobivanje dovoljenja komisija izvaja pri nas, v bolnišnici, vsako sredo. Če pa je ženska noseča več kot dvanajst tednov, pa potrebuje odobritev komisije druge stopnje, iz Ljubljane.

2. Ali veliko mladoletnic pride opraviti splav?

Zakonsko je opredeljeno, da vsaka nosečnica, ki je stara najmanj petnajst let, lahko prekine nosečnost, ne da o tem obvesti starše. Statistično točnega podatka nimam, ni pa tega zelo veliko.

3. Kaj pa statistični podatki iz zadnjega meseca?

V zadnjem mesecu, mislim, da smo imeli štiri mladoletne pacientke. Moram izpostaviti, da noben mesec ni statistično enak drugemu. Pride mesec, ko je splavov mladostnic več, zgodi pa se tudi, da pol leta ni nobenega.

4. Koliko pa je pacientk, mlajših od petnajst let?

Načeloma je za prekinitev nosečnosti v takšnih primerih potrebno dovoljenje staršev. Seveda pa je stvar zdravnikove presoje, ali je pacientka dovolj zrela, da sama sprejme to odločitev. Zdravnik lahko posumi tudi na spolno zlorabo in sum prijavi policiji. Lahko se tudi zgodi, da je pacientka stara osemnajst let, zdravnik pa se vseeno odloči, da ni dovolj zrela za sprejem takšne odločitve in zahteva navzočnost staršev.

5. V literaturi sva zasledili, da se, če zdravnik oceni, da je nosečnica nerazsodna, namesto nje odločijo starši. Kako je s tem?

V tem primeru mora pacientka imeti odvzeto opravilno sposobnost. Potrdilo o odvzeti opravljeni sposobnosti izda center za socialno delo. Polnoletne pacientke se v takem primeru ne odločajo same. Vse papirje podpisuje oseba, ki je odgovorna zanje (starši, partner ...). Pri mladoletnicah o odvzeti opravljeni sposobnosti ne govorimo, saj so zanje zadolženi starši oz. opravilne sposobnosti sploh nimajo. Kar se tiče nosečnosti in postopkov v zvezi z njo zakon določa, da je polnoletna pacientka samostojna in se lahko odloči sama. Če pa zdravnik presodi, da nosečnica ni razsodna, pa, kot sem omenila že prej, v postopek vključi tudi starše. Vedno je zdravnik tisti, ki odloča o razsodnosti pacientke.

6. Ali menite oz. opazate, da je mladostnicam težje kot starejšim ženskam, ki se odločijo za ta poseg?

Pacientke pridejo k nam že skozi nek postopek. Pri nas niso dosti časa, zato je težko reči, kako se v resnici počutijo. Velikokrat se obnašajo, kot da smo mi krivi, da so tukaj. Ne morem reči, da je to značilno prav za mladostnice, saj se tudi odrasle ženske včasih tako obnašajo. Pri mladostnicah najbolj izstopa strah. Imajo premalo znanja in izkušenj. Verjetno je velikokrat v ozadju tudi to, da starši sploh ne vedo za njihovo nosečnost oz. da bodo opravile splav.

7. Se morda počutijo, kot da so prepuščene same sebi?

Mogoče. V bistvu jih moraš znati oceniti. Ne morem reči, da so prepuščene same sebi. Ne upajo si vprašati. Ko pride mladoletna pacientka k meni po datum, jo navadno vprašam, če se je pogovorila s starši. Ne zato, da bi pritiskala nanjo, temveč zato, ker ji želim pomagati. Kot mami se mi zdi, da bi bilo dosti lažje, če bi mi hči povedala, da gre v bolnico in se z mano o tem pogovorila, zato menim, da bi verjetno bilo lažje tudi njim. Če pa se pacientka odloči, da doma ne bo povedala, pač ne bo povedala.

8. Ali veliko nosečih mladostnic, ki se odločijo za umetno prekinitev nosečnosti, ne obvesti staršev?

Mislím, da se jih več vsaj delno pogovori s starši. Se pa najdejo tudi takšne, ki ne povedo. Osebno svetujem vsaki, da doma pove. Zgodi se tudi, da svojim staršem ne upajo povedati, povedo pa

fantovim staršem. Pomembno je samo, da je nekdo z njo, ji stoji ob strani in ji nudi psihično podporo.

9. Kdo je najpogosteje prisoten pri opravljanju umetne prekinitve nosečnosti pri mladostnici (če je to sploh dovoljeno)?

Različno. Pride partner, mama, tudi oče je že prišel, zgodilo se je celo, da sta prišli mama mladostnice in mama njenega fanta. Velikokrat pa mladostnice pridejo kar same.

10. Ali si veliko žensk, ki pride opraviti splav, pred posegom premisli?

Ne. Zelo malo. Navadno pridejo že od izbranih ginekologov. Če gre za prekinitve s tabletko, pride k nam le do zdravnika, zato si res redko premislijo. Tiste, ki imajo izbranega ginekologa pri nas, mogoče si, ampak teh podatkov nimam, ker potem ne kličejo za datum. Tiste, ki pa kličejo za datum pregleda, pa si premislijo zelo redko. Stvar je tudi v tem, da medikamentozna prekinitve nosečnosti poteka v dveh postopkih. Najprej pacientke ambulantno dobijo eno tabletko, ki prekine nosečnost. Ta tabletko je zelo teratogena, kar pomeni, da je toksična in zelo škodljivo vpliva na plod ter povzroči, da plod odmre. Tudi če ta ne bi popolnoma odmrl, je skoraj nemogoče, da bi zaživel. Ko naredimo prvi korak, tako povratka nazaj več ni.

11. Zasledili sva tudi, da se veliko žensk, ki pridejo opraviti splav, po tem, ko opravijo ultrazvok, odloči, da bodo otroka obdržale.

Ja, tudi mi imamo take primere. Ko pridejo pacientke od ginekologa, tukaj še enkrat opravijo ultrazvok in vidijo, da srček bije, si seveda tudi premislijo. Bili so primeri, ko je pacientka prišla na kirurško prekinitve, peljali smo jo že pred operacijsko dvorano, bila je tik pred narkozo, a si je premislila. Ja, splav ženskam zelo trka na vest. Prepričana sem, da nobeni ženski ni vseeno. Stari ali mladi. Mlade si sicer ne upajo toliko govoriti o tem. Starejše pa so nekatere že bolj odkrite.

12. Veva, da obstaja več načinov umetne prekinitve nosečnosti. Ali je kateri za telo bolj škodljiv?

Noben splav ni idealna rešitev. Vsak splav nosi svoje posledice. V zadnjih letih se največ dela prekinitve nosečnosti s tabletko oz. medikamentozna prekinitve nosečnosti. Izjemoma se opravi vakuumska, če pacientka vztraja pri njej. To pomeni, da pacientki v narkozi zdravnik sčisti maternico. Kaj so slabosti? Pri kirurški prekinitvi, torej vakuumski aspiraciji, ima pacientka narkozo, v maternico se vstopa skozi maternični vrat, zato lahko pride do poškodbe materničnega vratu. Tudi narkoza ima lahko svoje stranske učinke. Pri nobeni ženski ni sterilne nožnice, saj ima nožnica naravno bakterijsko floro. Te bakterije se pri posegu lahko prenesejo v maternico. Lahko pride tudi do vnetja maternice, jajcevodov in jajčnikov. Vsi ti zapleti se lahko pojavijo pri kirurški prekinitvi. Pri medikamentozni prekinitvi pa tega ni, saj ni narkoze in ni invazivnega posega, s čimer se izognemo možnosti poškodbe materničnega vratu in zmanjšamo možnost infekcije. Je pa postopek daljši. Zdravila imajo seveda nek učinek na telo, ki pa vseeno ni tako škodljiv.

13. Kako ta dva načina vplivata na žensko? Ali je torej medikamentozna prekinitve ženski in njenemu telesu prijaznejša?

Da je fizično kateri manj naporen, ne bi rekla. Je pa medikamentozni splav napornejši predvsem psihično. Traja veliko dlje. Ko pacientka pride po prvo tabletko, se isti dan odpravi domov. Vrne se naslednji dan. V tem času ima lahko krče in krvavi. Naslednji dan dobi še štiri tabletko, ki zopet povzročijo krčenje maternice, kar pacientka čuti kot bolečino, ki pa jo spremlja huda krvavitev. Vsekakor je medikamentozni splav manj invaziven. Sta pa oba zelo naporna za žensko. Vsak splav ima svoje slabosti, zato je najboljša, da do njega sploh ne pride. Glede na to, kako je danes

dostopna kontracepcija in da lahko vsaka ženska, več ali manj, zastoj pride do ginekologa, je splavov preveč.

14. Na koga fizično bolj vpliva splav? Na odrasle ženske ali mladostnice? Si telo mladostnice opomore hitreje kot telo odrasle ženske oz. ali se odziv telesa mlade in starejše ženske razlikuje?

Mislim, da tukaj ni razlike. Mogoče je razlika samo v tem, da pri tistih, ki še niso rodile, ne glede na starost, traja malo dlje, da pride do splava. Maternični vrat je namreč še popolnoma zaprt, saj še nikoli ni bil prehodan. Pri ženskah, ki pa so že rodile, pa je maternični vrat že bil razprt. Te, ki pridejo prvič na splav in še niso rodile, imajo navadno močnejše bolečine. Pri fizičnem okrevanju se mi zdi, da med ženskami v različnih starostnih obdobjih ni razlike, pri prekinitvah se namreč vse skuša narediti čim bolj strokovno in odgovorno.

15. Kaj pa psihično?

O tem podatka nimamo. Kar zadeva željene splave, pacientke pridejo in gredo v istem dnevu. Kaj se potem z njimi dogaja, ne vemo. Imamo pa tudi splave iz medicinske indikacije. V teh primerih pride do splava zato, ker nosečnost moramo prekiniti. V tem primeru je pacientkam marsikdaj zelo hudo. Ženska si nosečnost želi, a jo mora prekiniti.

16. Ali mladostnicam nudite po opravljenem splavu še kakšne druge oblike zdravljenja (psihološko)?

V praksi ne. Pri nas na oddelku jim mi ne ponujamo posebne psihološke podpore. Pri želenih splavih ne. Če pa gre za kakšne medicinske indikacije, pri katerih vidimo, da je pacientka res v stresu, ji vsekakor ponudimo pomoč. Drugače pacientke naš oddelek zapustijo zelo hitro. Sledi pregled pri izbranem ginekologu. Mogoče se tam bolj srečujejo s tem.

17. Kdo opravi splav? Zdravnik, medicinska sestra ...?

Napotitev na splav opravi izbrani ginekolog. Pregled pred prekinitvijo nosečnosti pa opravi naš ginekolog. Če gre za kirurško prekinitvev nosečnosti, jo izvede ginekolog v narkozi. Če pa gre za medikamentozno prekinitvev s tabletkami, zdravnik pripravi vso dokumentacijo, pacientka pa podpiše soglasje. Ko je sprejeta na oddelek, ji zdravnica damo medicinske sestre. Če ima pacientka po prvi tabletki hudo krvavitev, medicinska sestra naslednje tabletko ne da brez predhodnega posveta z zdravnikom.

18. Ali menite, da je rojstvo otroka za telo manj naporno in pusti manj posledic kot splav?

Rojstvo otroka je naraven proces. Sicer ima tudi porod svoj vpliv na telo, ampak mislim, da je porod fiziološki pojav, je bil in bo. Seveda so prisotne bolečine ob popadkih, a ker si ženska načeloma želi otroka, je po porodu vsaka presrečna in zelo hitro pozabi na bolečino. Pri splavu pa, tudi če vse poteka v redu, ostane psihična travma. Verjamem, da 99 % žensk ni vseeno, ko opravijo splav.

19. Ali se veliko mladostnic odloči, da bodo obdržale otroka?

Mislim, da je več splavov.

20. Ali veliko žensk po splavu svoje dejanje obžaluje?

Že ob sprejemu se vidi, da je ženski žal. Gotovo obstaja več dejavnikov, ki so pacientko pripeljali do te odločitve. Nobene ne obtožujem, ker ne vem, kaj je v ozadju. Petnajstletno ali šestnajstletno dekle, ki je zanosilo, popolnoma razumem, da se je odločilo za splav. Pred sabo ima še celotno šolanje in mnogo drugih obveznosti. Razumem tudi ženske, ki so pomotoma zanosile, doma pa

imajo že štiri ali celo pet otrok in si oskrbe še enega otroka skoraj ne morejo privoščiti. Nekatere pacientke jasno pokažejo, da jim je grozno hudo in zelo sočustvujem z njimi. Koliko pa dejanje po opravljenem splavu obžalujejo, pa ne morem reči. Tistim, ki jim je žal že ob sprejemu, jim je navadno žal tudi po njem. Ta psihična travma ostane.

21. Se večina žensk za splav odloči zaradi neželene nosečnosti ali zaradi zdravstvenih nepravilnosti zarodka?

Mislim, da je število razmeroma enako. Veliko je takšnih nosečnosti, ki jih je treba prekiniti. Nekaj pa je tudi takšnih, ki se prekinejo zaradi želje nosečnice.

22. Ali je veliko žensk, ki imajo težave z zanositvijo ali s težavno nosečnostjo v preteklosti, opravilo splav?

V literaturi to velikokrat navajajo. Seveda ima splav lahko negativne učinke, če pride do zapletov. Vsak splav skušamo narediti strokovno, zato jih delamo v bolnišnici. Do zapletov ne pride velikokrat. Večinoma ko pridejo na pregled, jih skrbi. Naš namen je, da želimo preprečiti, da pride do zapletov. Ni pa to zdaj množično. Je pa možno.

3.2.2 INTERVJU Z MLADO MAMO

V iskanju podatkov sva naleteli na mlado mamo, ki sicer ni zanosila nenačrtovano, se pa vseeno spopada s položajem in problemi, ki jih prinese otrok v mladih letih. Odločili sva se, da izvedeva intervju in izveva več o življenju mladih mamic ter njihovem položaju v državi in družbi.

1. Ali je bila vaša nosečnost načrtovana ali nenačrtovana?

S fantom sva si v prihodnosti želela otroka in zato nisva bila najbolj previdna in nisva vsakič uporabila zaščite, tako da je bila nosečnost pričakovana.

2. Zakaj ste se odločili, da boste zanosili tako mladi?

Ker sem se zaljubila in sem vedela, da je moj partner oseba, s katero želim imeti otroke.

3. Glede na današnji slog življenja je nenavadno, da ste se pri vaših letih odločili za otroka. Ali ste imeli pomisleke/vas je bilo strah odziva družbe?

Ne, pomislekov nisem imela, niti me ni bilo strah mnenja drugih. Bila sem prepričana v svojo odločitev.

4. Ali ste se v času zanositve (in po njej) šolali? Kje?

Ja, še vedno zaključujem šolanje na Gimnaziji Moste.

5. Kako je zanositev vplivala na vaše šolanje?

Na nek način dobro, na nek način slabo. Imam veliko več motivacije, zato dosegam boljše rezultate, je pa res, da nimam toliko časa za učenje, kot bi si ga želela.

6. Kako ste hkrati skrbeli za otroka in uspeh v šoli?

Zelo mi pomaga partner in res se moram zelo dobro organizirati.

7. Kako so na vašo odločitev reagirali drugi (starši, sorodniki, prijatelji)?

Različno. Starši so bili veseli, sorodniki tudi. Prijatelji pa so mi nekateri obrnili hrbet, drugi pa mi še vedno stojijo ob strani.

8. Ali so bili kakšni negativni odzivi?

Seveda. Največ od sošolcev in anonimnežev na spletu.

9. Kdo vas je pri odločitvi najbolj podprl?

Definitivno partner in starši.

10. Kaj je najtežje, ko si mlada mama?

Mislím, da so najtežji deli materinstva enaki pri mladih in starejših mamah. Ves čas te skrbi za otroka, imaš manj časa zase, spremenijo se odnosi in življenje na sploh.

11. Ali se srečujete s kakšnimi ovirami, s katerimi se ne bi, če bi bili starejši?

Pravzaprav ne. Edina omembe vredna stvar je to, da še nimam dokončane šole, ampak tudi to v mojem trenutnem položaju ni prevelika težava.

12. Ali vam pri materinstvu pomagajo državne institucije (različna izobraževanja, svetovanja, denarna pomoč ...)?

Kot vsaka družina prejemo otroški dodatek in to je edina stvar.

13. Kako otrok vpliva na vaše vsakodnevno življenje?

Vpliva na vse dele mojega življenja. Ko imaš otroka, moraš vse prilagoditi njemu. Spanje, prehrano, izlete, opravke ... ni stvari, na katero otrok ne bi vplival.

14. Ali imate kakšno pomoč (matere, varuške ...)?

Nekajkrat na teden pride varuška, da se lahko učim, in občasno sina popazi tašča.

15. Ali živite v svojem stanovanju/hiši ali pri starših?

V stanovanju živimo sami. Pri mojih starših sem bila samo prva dva tedna po porodu, da sem si fizično opomogla.

16. Kakšni pa so vaši načrti za naprej?

Imam ogromno načrtov, upam, da jih bom lahko uresničila, predvsem si želim pridobiti izobrazbo in početi, kar me najbolj veseli, to je pisanje.

17. Bi povedali še kaj, kar se vam zdi na to temo vredno omeniti?

Rada bi poudarila, da ni nujno, da starost vpliva na materinstvo. Nekateri imajo že pri 18-ih letih popolnoma urejeno življenje, nekateri pa še pri 40-ih živijo pri starših.

4 RAZPRAVA

V tem poglavju bova ovrednotili zastavljene hipoteze.

1. hipoteza: Večina anketirancev ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja.

To hipotezo sva preverjali z vprašanji: ali poznaš osebo, ki je zanosila v času šolanja, če ja, kako je oseba v tem položaju ravnala in kdo ji je stal ob strani.

Z vprašanjem: ali poznaš osebo, ki je zanosila v času šolanja sva želeli preveriti razširjenost nosečnosti v času šolanja. Ker je možno, da veliko anketirancev sploh ne ve, da pozna nekoga, ki se je znašel v tem položaju, saj navadno za splav vedo le najbližji, sva odgovor preverili še z vprašanjema: kako je oseba v tem položaju ravnala in kdo ji je stal ob strani.

Rezultati so pokazali, da več kot polovica vseh anketirancev (52 %) ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja, 37 % anketirancev ima znanko, ki je zanosila v času šolanja, 4 % pa prijateljico. Nekateri so izbrali tudi odgovor drugo, v katerem so navedli sorodnike ter posameznice iz družabnih omrežij. Že pri odgovorih iz tega vprašanja je razvidno, da večina anketirancev ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja.

Največ anketirancev (55 %) srednje strokovne šole in večina anketiranih gimnazijcev (52 %) ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja. 35 % anketirancev srednje strokovne šole ter 37 % anketirancev, ki obiskujejo gimnazijo, ima znanko, ki se je znašla v takšnem položaju, 5 % anketiranih, ki obiskuje srednjo strokovno šolo in 4 % gimnazijcev ima prijateljico, ki se ji je to zgodilo, 5 % dijakov srednje strokovne šole in 7 % dijakov gimnazije pa je obkrožilo drugo.

Iz teh rezultatov sva ugotovili, da dijaki srednje strokovne šole in dijaki gimnazije sorazmerno poznajo enako število deklet, ki so v času šolanja zanosila. Koliko najstniških nosečnic srednješolci poznajo, torej ni povezano z njihovim izobraževalnim programom.

43 % anketiranih, ki živijo na podeželju in 59 % (večina) tistih, ki so iz mesta ne pozna nobenega dekleta, ki je v času šolanja zanosilo. 49 % anketirancev iz podeželja in 28 % meščanov ima znanko, ki je zanosila v času šolanja. 3 % anketiranih iz podeželja in 1 % anketiranih iz mesta ima prijateljico, ki je zanosila v času šolanja. 5 % anketirancev iz podeželja in 12 % iz mesta je obkrožilo drugo.

V delitvi anketirancev na kraj bivanja so se pokazale določene razlike. Večina prebivalcev podeželja ima znanko, ki je zanosila v času šolanja, večina meščanov pa ne pozna nobenega takšnega dekleta. V obeh primerih je približno enak delež tistih, katerih prijateljica je v času šolanja zanosila.

Na število poznanstev deklet, ki so v času šolanja zanosila, torej bolj vpliva kraj bivanja kot pa izobraževalni program.

Izmed nosečnic, ki jih anketiranci poznajo, jih je 87 % naredilo splav, 13 % pa je otroka obdržalo. To dejstvo se sklada s prepričanjem intervjuvanke Irene Sojč, dipl. med. sestre s specialnimi znanji, ki meni, da se več mladostniških nosečnic odloči za splav, kot pa obdrži otroka. Ti podatki potrjujejo, da se večina deklet v tem položaju odloči za umetno prekinitvev nosečnosti.

Rezultati so pokazali tudi, da je večina teh deklet (42 %) imela podporo družine. 34 % je pomagal oče otroka, 20 % so ob strani stali prijatelji, 2 % deklet je podporo nudila šola, za druga 2 % pa so pod odgovor drugo anketiranci večinoma navajali, da ne vedo.

Iz ankete sva izvedeli, da imajo skoraj vsa dekleta podporo bližnjih. Večinoma so to starši, kar sta omenili tudi obe intervjuvanki. Mlada mama je povedala, da so jo pri njeni nosečnosti najbolj podpirali starši in fant, dipl. med. sestra Irena Sojč s specialnimi znanji pa, da se večina nosečnic vsaj delno pogovori s starši, marsikdaj pa jih ti spremljajo tudi pri umetni prekinitvi nosečnosti. V kar nekaj primerih dekleta podpirajo očetje otrok, tudi v primeru mlade mame, s katero sva izvedli intervju. Pomen prijateljev v tem položaju ni tako zelo viden, čeprav je še vedno prisoten. Mlada mama je v intervjuju dejala, da so ji mnogi prijatelji obrnili hrbet, nekateri pa so jo vseeno podprli. Majhen delež nosečnic se je obrnil na šolo. V intervjuju sva izvedeli tudi, da so nekatera dekleta v položaju povsem sama, saj po zakonu nosečnicam, starejšim od petnajst let, za splav ni potrebno imeti soglasja staršev.

V raziskavi sva ugotovili, da večina anketiranih ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja. Hipotezo sva vseeno le **delno potrdili**, saj meniva, da je potrebno izpostaviti, da delež anketirancev, ki takšno dekle pozna, ni znatno manjši od deleža tistih, ki ga ne.

2. hipoteza: Večina anketirancev meni, da je nenačrtovana nosečnost v času šolanja nepremišljeno dejanje.

S to hipotezo sva želeli preveriti odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti v času šolanja. Zanimalo naju je tudi, koliko so z omenjeno problematiko seznanjeni oz. koliko vedo o temah, povezanih z njo.

Hipotezo sva želeli potrditi z ocenjevalno lestvico, v kateri so dijaki izkazali strinjanje s trditvami, vezanimi na nenačrtovano nosečnost in prekinitvami nosečnosti v času šolanja. Anketirance sva vprašali tudi, kako mislijo, da država in druge ustanove pomagajo nosečnicam, ki so v procesu šolanja, katere vrste kontracepcije poznajo, ali so dekleta že kdaj vzela jutranjo tabletko in katera je po njihovem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine.

S trditvijo, da je nenačrtovana nosečnost nepremišljeno dejanje, se popolnoma strinja 26 % vseh anketirancev, 23 % se z njo strinja, 21 % se strinja deloma, 12 % se ne strinja, 18 % pa se sploh ne strinja.

27 % anketirancev se popolnoma strinja, da je nenačrtovana nosečnost neodgovorno dejanje. 24 % se s trditvijo strinja, 19 % izraža delno strinjanje, 12 % se s trditvijo ne strinja, 18 % pa ji popolnoma nasprotuje.

Srednješolska leta niso pravi čas za nosečnost je izjava, s katero se popolnoma strinja 30 %, strinja 18 %, deloma se strinja 14 % anketirancev, ne strinja se jih 16 % in sploh se ne strinja 22 % vseh anketirancev.

S trditvijo, da splav ni moralno dejanje, se strinja 35 % vseh anketiranih. 22 % se jih strinja, 19 % se jih strinja, a le deloma, 10 % se ne strinja, 14 % pa se sploh ne strinja.

Popolno strinjanje s trditvijo, ki pravi, da je lahko nenačrtovana nosečnost v času šolanja kljub vsemu nekaj lepega, izraža 27 % vseh anketirancev. Strinja se 23 %, 20 % se jih strinja le delno, 14 % se ne strinja, 16 % pa se sploh ne strinja.

Podatki, ki sva jih pridobili z ocenjevalno lestvico, kažejo, da večina anketirancev na zanositev v času šolanja gleda kot nepremišljeno in neodgovorno dejanje. Srednješolska leta se jim ne zdijo primerna za nosečnost. Zelo razširjeno mnenje je, da splav ni moralno dejanje. Polovica anketirancev dopušča

možnost, da bi lahko nosečnost v času šolanja kljub vsem problemom, ki jih ta prinese, bila nekaj lepega. Kljub temu da so nekateri odgovori zastopani v večjem številu kot drugi, so tudi tisti, ki so manj zastopani, v kar precejšnjem številu. Med anketiranci se torej pojavlja veliko različnih mnenj.

Kako dobro srednješolci poznajo možnosti, ki jih ima dekle, ki med šolanjem zanosi in ali so seznanjeni, kako lahko nosečnost preprečijo, preden do te sploh pride, sva skušali ugotoviti z vprašanjema odprtega tipa: kako misliš, da država in druge ustanove pomagajo nosečnicam, ki so v procesu šolanja ter katere vrste kontracepcije poznaš. Dekletom sva poleg tega zastavili še vprašanje: ali so že kdaj vzela jutranjo tabletko.

Veliko anketirancev na vprašanja odprtega tipa ni odgovorilo. To si razlagava na več načinov. Možno je, da odgovora niso vedeli, možno pa je, da ankete niso vzeli resno. Anketiranci so, sploh pri vprašanju o pomoči države in drugih ustanov mladim nosečnicam, mnogokrat napisali tudi, da na vprašanje ne znajo odgovoriti. Če pa so odgovorili, so večinoma le ugibali. Nekateri so kot opombo napisali, da menijo, da niso dovolj seznanjeni s to temo in da bi morali v sklopu šolanja o tem pridobiti več informacij.

Več smiselnih odgovorov so anketiranci vsekakor navedli v vprašanjih o kontracepciji. Večina jih je omenila barierno kontracepcijo in kontracepcijske tablete. Mnogo jih je navedlo tudi jutranjo tabletko. Pogostost tega odgovora je pokazala, da srednješolci niso dobro poučeni o tem, kaj natanko kontracepcija je. Jutranja tabletko spada namreč pod abortivne tabletko in ne pod kontracepcijo.

Odziv anketirancev na ti dve vprašanji jasno prikaže, da se o nosečnosti med šolanjem ne govori veliko. Srednješolci niso obveščeni o tej problematiki. Nekateri so to dejstvo še posebej izpostavili v svojih odgovorih.

Večina (73 %) anketirank jutranje tabletko še nikoli ni vzela. V povezavi z vprašanjem, ki se nanaša na poznavanje kontracepcije anketirancev, lahko sklepamo, da so dekleta za ustrezno zaščito poskrbela pravi čas, zato jim jutranje tabletko ni bilo potrebno vzeti. Velika verjetnost je, da nekatere izmed anketirank spolno niso aktivne in jutranje tabletko niso vzele iz tega razloga.

Z vprašanjem: katera starost anketiranci menijo, da je prava za začetek ustvarjanja družine, sva hoteli ugotoviti, kako anketiranci gledajo na nosečnost med šolanjem oz. katero obdobje se jim zdi primernejše za ustvarjanje družine in kako se ti odgovori razlikujejo glede na različne dejavnike (izobraževalni program anketiranca in njegov kraj bivanja).

Starost, primerna za začetek ustvarjanja družine, je po mnenju večine (65 %) vseh anketiranih med 25. in 30. letom, 18 % anketirancev meni, da je prava starost med 20. in 25. letom, 16 % se zdi, da bi družino morali začeti ustvarjati po 30. letu in 1 % meni, da bi jo morali začeti ustvarjati v starostni dobi do 19. leta.

Večina anketirancev misli, da so najstniška leta za ustvarjanje družine neprimerna. Največ jih namreč meni, da je najbolje začeti z ustvarjanjem družine v obdobju med 25. in 30. letom starosti. To je približno 10 let kasneje.

65 % dijakov srednje strokovne šole in enako število gimnazijcev meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 24 % dijakov srednje strokovne šole in 22 % dijakov gimnazije kot primerno navaja starost med 20. in 25. letom, 11 % dijakov srednje strokovne šole in 11 %

gimnazijcev meni, da je pravi čas za začetek ustvarjanja družine po 30. letu starosti, starostno obdobje do 19. leta pa se za začetek ustvarjanja družine ne zdi primerno nobenemu dijaku srednje strokovne šole in 2 % gimnazijcev.

Delež enakih odgovorov dijakov srednje strokovne šole in dijakov gimnazije se ponekod sploh ne razlikuje, drugje pa so razlike res minimalne. Iz tega sledi, da izobraževalna smer ne vpliva na mnenje srednješolcev o načrtovanju družine.

63 % anketirancev iz podeželja in 68 % iz mesta meni, da je prava starost za začetek ustvarjanja družine med 25. in 30. letom, 21 % prebivalcev podeželja in 13 % meščanov je prepričanih, da je za to pravšnja starost med 20. In 25. letom, 16 % anketiranih, ki živi na podeželju in enakemu številu tistih, ki so iz mesta, se zdi za ustvarjanje družine najprimernejše obdobje po 30. letu starosti. Obdobja pred 19. letom kot primerne ne vidi nihče iz podeželja in 2 % meščanov.

Med odgovori prebivalcev podeželja in prebivalcev mesta ni znatnih razlik, zato lahko rečemo, da kraj bivanja ni povezan s tem, kako mladostnik povezuje ustvarjanje družine s starostjo.

Večina anketirancev meni, da nosečnost ne spada v mladostniško obdobje. Takšna nosečnost se jim zdi neodgovorno in nepremišljeno dejanje. Nekateri so dodali tudi, da so o tem mladostniki premalo poučeni. Hipotezo sva tako **potrdili**.

3. hipoteza: Večina anketirancev bi se odločila za prekinitev nosečnosti, vendar bi na odločitev vplival predvsem spol anketiranca (predvidevava, da bi se za prekinitev nosečnosti odločilo več oseb moškega spola).

To hipotezo sva preverjali z vprašanji: kakšna, meniš, bi bila tvoja prva reakcija v takšnem položaju, kako meniš, da bi po premisleku ravnal/-a v takšnem položaju, če bi se po premisleku odločil/-a, da otroka obdržiš: zakaj bi se tako odločil/-a, če bi se po premisleku odločil/-a za splav: zakaj bi se tako odločil/-a in kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine.

Z vprašanjem: kakšna, meniš, bi bila tvoja prva reakcija v takšnem položaju sva želeli preveriti, kakšen bi bil prvi odziv mladostnic in mladostnikov, ko bi izvedele/-i, da so noseče oz. je noseče njihovo dekle. Menili sva, da se prvi odziv in dejanje po premisleku razlikujeta. Zato sva anketirancem zastavili še vprašanje, kako bi v takšnem položaju ravnali po premisleku. Pri odgovorih je razvidno, da je veliko anketiranih ob vprašanju najprej pomislilo na strah pred reakcijo staršev, odgovornostjo, zato so začeli razmišljati o splavu, po premisleku pa se jih je sicer veliko odločilo za splav, nekaj pa se jih je vseeno odločilo, da bi otroka obdržali.

32 % anketiranih meni, da bi jih bilo strah odgovornosti, ki jo prinaša otrok, 25 % bi že na začetku razmišljalo o splavu, 22 % bi se balo reakcije staršev, 12 % bi bilo nad seboj razočaranih, 6 % bi jih bilo veselih, 3 % anketirancev pa je obkrožilo drugo.

Iz teh rezultatov sva ugotovili, da je v položaju, ko dekle nenačrtovano zanosi, najbolj prisoten strah, kar potrjuje tudi dipl. med. sestra s specializiranimi znanji Irena Sojč. Pravi, da se strah pojavi zaradi pomanjkanja znanja in izkušenj. Včasih tudi, ker nimajo podpore staršev, saj jim ne upajo povedati, da so zanosile.

56 % anketiranih bi se po premisleku odločilo za splav (55 % deklet in 57 % fantov), 29 % bi otroka obdržalo (18 % deklet in 42 % fantov), 15 % je obkrožilo drugo (27 % deklet in 1 % fantov).

Ugotovili sva, da bi se večina mladostnikov odločila za splav, kar sva tudi predvidevali. Ne tako malo pa bi jih otroka obdržalo. Predvsem je ta delež veliko večji pri fantih kot pri dekletih. Večina deklet, ki je obkrožila drugo, je navedla, da bi otroka dala v posvojitev, na kar sami pri pisanju ankete nisva pomislili.

V naslednjih dveh vprašanjih: če bi se po premisleku odločil/-a, da otroka obdržiš: zakaj bi se tako odločil/-a in če bi se po premisleku odločil/-a za splav: zakaj bi se tako odločil/-a, sva želeli izvedeti, na podlagi česa bi se mladostniki odločili za splav oz. da otroka obdržijo.

28 % anketiranih bi se odločilo, da otroka obdrži, ker si želi ustvariti svojo družino, 22 % je obkrožilo drugo in največkrat navedlo, da se jim to zdi prav, saj je v skladu z njihovimi moralnimi načeli, 19 % bi otroka obdržalo zaradi partnerja, 16 % zaradi mnenja staršev, 11 % zaradi pritiska okolja in 4 % zaradi verskih prepričanj.

57 % anketirancev bi se za splav odločilo zato, ker še niso pripravljene na materinstvo oz. očetovstvo, 30 % bi se tako odločilo zato, ker jim je v tem obdobju življenja pomembnejša izobrazba, 6 % anketirancev je obkrožilo drugo, 3 % zaradi pritiska okolja, 2 % zaradi partnerja in 2 % zaradi svojih staršev.

Iz ankete sva izvedeli, da bi se velika večina anketiranih, ne glede na spol, odločila za splav, kar je omenila tudi dipl. med. sestra s specialnimi znanji Irena Sojč. V takšnem položaju je prisotnega veliko strahu, predvsem strahu do odgovornosti. Nekaj anketiranih je obkrožilo, da bi otroka obdržalo zaradi mnenja staršev, veliko manj pa bi jih zaradi staršev opravilo splav. Podobno je pri vplivu partnerja, več bi jih zaradi podpore partnerja otroka obdržalo, kot pa da bi zaradi njegovega vpliva naredilo splav.

V raziskavi sva ugotovili, da bi se večina mladostnikov, ne glede na spol, odločila za splav. Delež deklet, ki bi opravilo splav, se skoraj ne razlikuje od deleža fantov. Hipotezo sva **delno potrdili**, saj se bi večina mladih res odločila za splav, spol pa pri tem ne igra pomembne vloge. Ne vpliva na prekinitve nosečnosti. Omenili bi tudi, da se je veliko večji delež fantov kot deklet odločil, da bi otroka obdržali, kar naju je presenetilo.

5 ZAKLJUČEK

Družba sčasoma postaja vedno bolj odprta za nove teme, ki so v preteklosti bile prepovedane. Še vedno pa se najde kaj, o čemer se navadno ne govori. Problematika nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja je primer tabuja današnjih dni. Zaradi pomanjkanja znanja in informacij o tej temi sva se odločili, da jo raziščeva. Želeli sva izvedeti, kaj si o temi mislijo najini vrstniki in kako je dekletom, ki se v takšnem položaju znajdejo.

Raziskovalna naloga se začne s teoretičnim delom, v katerem sva navedli in razložili temeljne pojme ter opisali pravni, znanstveni, družbeni in verski pogled na nenačrtovano nosečnost in splav v času šolanja. V nadaljevanju sledi empirični del. V njem sva skušali prikazati mnenje in odnos mladostnikov do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja ter perspektivo oseb z izkušnjami. Zato sva izvedli anketo. Izvedli sva jo na srednji strokovni šoli in gimnaziji. Anketirali sva 182 srednješolcev, ki sva jih razdelili tudi glede na spol in kraj bivanja. Menili sva, da bi dejavniki, kot so izobraževalna smer, spol in kraj bivanja, lahko vplivali na posameznikovo dožemanje problema. Da bi se lahko bolj poistovetili s problematiko, sva opravili tudi dva intervjuja. Enega z mlado mamo in drugega z zaposleno v bolnišnici, na oddelku za ginekologijo in porodništvo.

Pred začetkom raziskovanja sva si postavili tri hipoteze. Prvo hipotezo, da večina anketirancev ne pozna nobenega dekleta, ki je zanosilo v času šolanja, sva delno potrdili. Delež tistih, ki takšno dekle poznajo, je sicer res bil manjši, a se ni znatno razlikoval od deleža anketirancev, ki takega dekleta ni poznal. V tej hipotezi sva ugotovili, da je nosečnost med mladimi razširjena veliko bolj, kot se zdi na prvi pogled. Druga hipoteza domneva, da večina anketirancev nenačrtovano nosečnost v času šolanja obravnava kot nepremišljeno dejanje. To hipotezo sva potrdili, čeprav je bilo precej različnih mnenj. Tretja hipoteza navaja, da bi se večina anketirancev v takšnem položaju odločila za prekinitev nosečnosti. Na odločitev naj bi vplival spol. Umetno prekinitev nosečnosti naj bi namreč izbralo več fantov kot deklet. Hipotezo sva delno potrdili, saj drži, da bi bilo v takšnem položaju več anketirancev za splav, a delež moških se od žensk ne razlikuje znatno. V odgovarjanju na to hipotezo sva dobili podatek, da bi otroka obdržalo mnogo več fantov kot deklet, kar naju je zelo presenetilo.

Nekaj mladih je v odgovarjanju na vprašanja izpostavilo, da se jim zdi, da o problematiki nosečnosti in splava v času šolanja niso dovolj obveščeni. To potrjuje tudi dejstvo, da mnogo anketirancev ni izpolnilo vprašanj izbirnega tipa, ki so se navezovala na njihovo znanje o temah, povezanih z nenačrtovano nosečnostjo med mladostnicami.

V raziskovalni nalogi sva skušali odgovoriti na prva vprašanja, ki sva jih imeli o temi, ko o njej še nisva vedeli prav veliko. Med raziskovanjem sva prišli še do mnogih vprašanj, ki jih v nalogo nisva vključili. Nekatera izmed teh so:

- Ali država in druge institucije pomagajo dekletom, ki nenačrtovano zanosijo v času šolanja in kako?
- Kako se dekle počuti po opravljenem splavu?
- Koliko deklet da v primeru nenačrtovane nosečnosti namesto splava otroka v posvojitev?
- Ali se je položaj deklet, ki zanosijo v srednješolskih letih s časom spreminjal in kako?

Problem nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja je tema, ki je ne poudarjamo, čeprav bi jo morali. Mladi o tem želijo izvedeti več, saj se lahko hitro znajdejo v takšnem položaju. Zaradi nevednosti in nepoznavanja vseh možnosti lahko že tako težek položaj postane še veliko težji. Problematiko bi

Odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja

mladim lahko približali v šolah. S tem bi vsakemu, ki bi se srečal z nenačrtovano nosečnostjo, zagotovili podporo ob spopadanju s problemom. Trenutno si namreč mnogi sploh ne upajo povedati, da so se znašli v takšnem položaju.

6 VIRI IN LITERATURA

1. ABCzdravja (b. d.): Splav, redko posledica mladostniške nezrelosti. Dostopno na: <http://www.abczdravja.si/index.php/8-novice/38-splav-redko-posledica-mladostniske-nezrelosti> (12. 3. 2018).
2. Alcorn, Randy C. (2016): Zakaj izbrati življenje? Skrb za nerojene in njihove mame. Ljubljana: Sara, center za ženske.
3. Bahovec Dolar, Eva (ur.) (1991): Abortus – pravica do izbire?! Pravni, medicinski, sociološki in politični vidiki. Zbornik. Ljubljana: Skupina "Ženske za politiko".
4. Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo Postojna (b. d.): Umetna prekinitev nosečnosti. Dostopno na: <https://www.bolnisnica-po.si/storitve/ginekologija/umetna-prekinitev-nosečnosti/> (27. 2. 2018).
5. Center for Reproductive Rights (2014): The World's Abortion Laws. Dostopno na: <https://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/AbortionMap2014.PDF> (10. 3. 2018).
6. Južnič Sotlar, Maja (2005): Vrste kontracepcije. Dostopno na: <http://www.viva.si/Ginekologija-in-porodni%C5%A1tvo/1428/Vrste-kontracepcije> (28. 2. 2018).
7. NOVUS (b. d.): Vprašanja o splavu. Dostopno na: <http://www.drustvo-novus.com/projekti/lotus/najdite-svoje-odgovore/prekinitev-nosečnosti> (25. 2. 2018).
8. Pravni informacijski sistem (b. d.): Ustava Republike Slovenije (1991). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1> (18. 2. 2018).
9. Rajgelj, Urška (2005): Mladostniške nosečnosti v Sloveniji. Ljubljana: Založba ZRS, ZRC SAZU.
10. Wikipedija (b. d.): Umetni splav. Dostopno na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Umetni_splav (18. 2. 2017).
11. Ženska odločitev (b. d.): Splav, za in proti. Dostopno na: <http://www.zenskaodlocitev.si/splav-za-in-proti/> (12. 3. 2018).

7 PRILOGE

7.1 ANKETA

ANKETA

Sva dijakinji 3. letnika I. gimnazije v Celju in delava raziskovalno nalogo z naslovom Odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja. Prosiva te, da si vzameš nekaj minut in rešiš anketo, saj nama s tem zelo pomagaš. Rezultati bodo uporabljeno izključno v raziskovalne namene.

Lara Krajnc in Brina Bastič

SPOL: M Ž

STAROST:

ŠOLA: I. gimnazija v Celju Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije

KRAJ ODRAŠČANJA: PODEŽELJE MESTO

1. Ali poznaš osebo, ki je zanosila v času šolanja?
 - a) Prijateljico,
 - b) znanko,
 - c) ne,
 - d) drugo:_____.
2. Če si odgovoril z da, kako je oseba v tem položaju ravnala?
 - a) Odločila se je, da otroka obdrži.
 - b) Odločila se je za splav.
 - c) Drugo:_____.
3. Kdo ji je pri tem stal ob strani?
 - a) Družina,
 - b) oče otroka,
 - c) prijatelji,
 - d) šola,
 - e) drugo:_____.
4. Kakšna, meniš, bi bila tvoja prva reakcija v takšnem položaju?
 - a) Pogovoril/-a bi se z osebo, ki je z mano v tem položaju.
 - b) Bil/-a bi razočaran/-a nad seboj.
 - c) Strah bi me bilo odgovornosti, ki jo prinaša otrok.
 - d) Strah bi me bilo, kaj bodo rekli starši.
 - e) Razmišljal/-a bi o splavu.
 - f) Bil/-a bi vesel/-a.
 - g) Drugo:_____.
5. Kako bi po premisleku ravnal/-a v takšnem položaju?
 - a) Odločil/-a bi se, da otroka obdržim.

Odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja

- b) Odločil/-a bi se za splav.
- c) Drugo: _____.

6. Če si na 5. vprašanje odgovoril/-a, da bi otroka obdržal/-a – zakaj bi sprejel/-a takšno odločitev?
- a) Zaradi verskih prepričanj.
 - b) Zaradi mnenja staršev.
 - c) Zaradi dekleta/fanta.
 - d) Zaradi pritiska okolja.
 - e) Ker si želim ustvariti svojo družino.
 - f) Drugo: _____.

7. Če si na 5. vprašanje odgovoril, da bi prekinil nosečnost – zakaj bi sprejel takšno odločitev?
- a) Ker mi je v tem obdobju življenja pomembnejša izobrazba.
 - b) Ker še nisem pripravljen/-a na materinstvo/očetovstvo.
 - c) Zaradi svojih staršev.
 - d) Zaradi dekleta/fanta.
 - e) Zaradi pritiska okolja.
 - f) Drugo: _____.

8. Kako misliš, da država in druge ustanove pomagajo nosečnicam, ki so v procesu šolanja?

9. Od 1 (najmanj) do 5 (največ) oceni in obkroži, koliko se s trditvami strinjaš.

Nenačrtovana nosečnost je nepremišljeno dejanje.	1	2	3	4	5
Nenačrtovana nosečnost je neodgovorno dejanje.	1	2	3	4	5
Srednješolska leta niso pravi čas za nosečnost.	1	2	3	4	5
Splav ni moralno dejanje.	1	2	3	4	5
Četudi gre za nenačrtovano nosečnost v času šolanja, je to lahko vseeno nekaj lepega.	1	2	3	4	5

10. Katere vrste kontracepcije poznaš?

11. Ali si že kdaj vzela jutranjo tabletko? (Odgovorijo samo dekleta.)

- a) Da.
- b) Ne.

12. Kaj je po tvojem mnenju prava starost za začetek ustvarjanja družine?

- a) Do 19. leta,
- b) 20–25,
- c) 25–30,
- d) po 30. letu.

7.2 VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPL. MED. SESTRO S SPECIALNIMI ZNANJI IRENO SOJČ

1. Kakšen je postopek prekinitve nosečnosti?
2. Ali veliko mladoletnic pride opraviti splav?
3. Kaj pa statistični podatki iz zadnjega meseca?
4. Koliko pa je pacientk, mlajših od petnajst let?
5. V literaturi sva zasledili, da se, če zdravnik oceni, da je nosečnica nerazsodna, namesto nje odločijo starši. Kako je s tem?
6. Ali menite oz. opažate, da je mladostnicam težje kot starejšim ženskam, ki se odločijo za ta poseg?
7. Se morda počutijo, kot da bi bile prepuščene same sebi?
8. Ali veliko nosečih mladostnic, ki se odločijo za umetno prekinitve nosečnosti, ne obvesti staršev?
9. Kdo najpogosteje pride zraven pri opravljanju umetne prekinitve nosečnosti pri mladostnici (če je to sploh dovoljeno)?
10. Ali si veliko žensk, ki pride opraviti splav, tik pred dejanjem premisli?
11. Zasledili sva tudi, da se veliko žensk, ki pridejo opraviti splav, po tem, ko opravijo ultrazvok, odloči, da bodo otroka obdržale. Prosiva vas za komentar.
12. Veva, da obstaja več načinov umetne prekinitve nosečnosti. Ali je kateri za telo bolj škodljiv?
13. Kako ta dva načina vplivata na žensko? Ali je torej medikamentozna prekinitve ženski in njenemu telesu prijaznejša?
14. Na koga fizično bolj vpliva splav? Na odrasle ženske ali mladostnice? Si telo mladostnice opomore hitreje kot telo odrasle ženske oz. ali se odziva telesa mlade in starejše ženske razlikujeta?
15. Kaj pa psihično?
16. Ali mladostnicam nudite po opravljenem splavu še kakšne druge oblike zdravljenja (psihološko)?
17. Kdo opravi splav? Zdravnik, medicinska sestra ...?
18. Ali menite, da je rojstvo otroka za telo manj naporno in pusti manj posledic kot splav?
19. Ali se veliko mladostnic odloči, da bo obdržalo otroka?
20. Ali veliko žensk po splavu svoje dejanje obžaluje?
21. Se večina žensk za splav odloči zaradi neželene nosečnosti ali zaradi zdravstvenih nepravilnosti zarodka?
22. Ali je veliko žensk, ki ima težave z zanositvijo ali s težavno nosečnostjo, v preteklosti opravilo splav?

7.3 VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z MLADO MAMO

1. Ali je bila vaša nosečnost načrtovana ali ne načrtovana?
2. Zakaj ste se odločili, da boste zanosili tako mladi?
3. Glede na današnji slog življenja je nenavadno, da ste se pri vaših letih odločili za otroka. Ali ste imeli pomisleke/vas je bilo strah odziva družbe?
4. Ali ste se v času zanositve (in po njej) šolali? Kje?
5. Kako je zanositev vplivala na vaše šolanje?
6. Kako ste hkrati skrbeli za otroka in uspeh v šoli?
7. Kako so na vašo odločitev reagirali drugi (starši, sorodniki, prijatelji)?
8. Ali so bili kakšni negativni odzivi?
9. Kdo vas je pri odločitvi najbolj podprl?
10. Kaj je najtežje, ko si mlada mama?
11. Ali se srečujete s kakšnimi ovirami, s katerimi se ne bi, če bi bili starejši?

Odnos mladih do nenačrtovane nosečnosti in splava v času šolanja

12. Ali vam pri materinstvu pomagajo državne institucije (različna izobraževanja, svetovanja, denarna pomoč ...)?
13. Kako otrok vpliva na vaše vsakodnevno življenje?
14. Ali imate kakšno pomoč (matere, varuške ...)?
15. Ali živite v svojem stanovanju/hiši ali pri starših?
16. Kakšni pa so vaši načrti za naprej?
17. Bi povedali še kaj, kar se vam zdi ob tej temi vredno omeniti?